בס"ד

תורת אמת

תורות ושיחות שנשמעו
מפי מו"ר הרה"צ רבי יצחק שמואל
אהרן לעזרר שליט"א

גליון מורחב
עם מדורים
חדשים שטרם
ראו אור!

פרשת ויצא | שנה ז' | גליון מס' 300

עִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם לָאֲחֹז בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה בְּיַחַד!

לַחְמִי לְאִשַּׁי עַל הַפָּרָשָׁה

וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל לֵאָה תְּנִי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְנֵךְ. וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם אֶת דוּדָאֵי בְנִי וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּחַת דוּדָאֵי בְנֵךְ. וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךְ בְּדוּדָאֵי בְנִי וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל לֵאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן חֲמִישִׁי. וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים שְׂכָרִי אֲשֶׁר נָתַתִּי שִׁפְחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשָּׂשכָר (ל, יד - יח).

וַיֵּשׁ לוֹמַר בְּמִקְרֵאי קֹדֶשׁ אֵלּוּ, כִּי הִנֵּה רָחֵל אִמֵּנוּ מְרַמֶּזֶת עַל הַתּוֹרָה - כִּי כְּמוֹ שֶׁגּוֹזְזִים מֵהָרָחֵל צֶמֶר, כָּךְ גּוֹזְזִים מֵהַתּוֹרָה הֲלָכוֹת (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן יב), וְהִיא נִקְרֵאת 'עָלְמָא דְּאִתְגַּלְיָא' [עוֹלָם הַמִּגְלֶה] (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ, וַיֵּצֵא קנח.) - כִּי הַכֹּל מַכִּירִים אֶת מַעֲלַת וַחֲשִׁיבוּת הַתּוֹרָה, וּכְשֶׁאָדָם לוֹמֵד הוּא רוֹאֶה וּמַכִּיר מַה שֶּׁזָּכָה לִלְמֹד, וְהַכֹּל בְּאִתְגַּלְיָא, וְלֵאָה אִמֵּנוּ מְרַמֶּזֶת עַל הַתְּפִלָּה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כט, יז): "וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת", וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: שֶׁהָיְתָה בּוֹכָה וּמִתְפַּלֶּלֶת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁל תִּפּוֹל בְּחֶלְקוֹ שֶׁל עֵשָׂו; וְהִיא נִקְרֵאת 'עָלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא' [עוֹלָם הַמְכֻסֶּה] (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ שָׁם), בְּחִינַת (דְּבָרִים כט, כח): "הַנִּסְתָּרֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ" רָאשֵׁי תֵּבוֹת **לֵאָה** - כִּי לֹא רוֹאִים תָּמִיד בְּגָלוּי מַה שֶּׁפּוֹעֲלִים בִּתְפִלָּה, וְלָאו כָּל אֶחָד זוֹכֶה לִרְאוֹת וּלְהָבִין לְאָן הִגִּיעָה תְּפִלָּתוֹ.

וְהִנֵּה עִקַּר עֲבוֹדַת יַעֲקֹב אָבִינוּ הָיְתָה בַּתְּחִלָּה בְּשִׁבִּיל רָחֵל, כִּי בִּלְמוּד הַתּוֹרָה יֵשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד הַשָּׂגָה, וְהִיא עִקַּר ה"יֶפֶת תֹּאַר וְיֹפֶת מַרְאֶה" (בְּרֵאשִׁית שָׁם), מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַתְּפִלָּה, הִיא לִפְעָמִים לֹא כָּל כָּךְ אֲהוּבָה אֵצֶל בְּנֵי אָדָם, בְּחִינַת (שָׁם כט, לא): "כִּי שְׂנוּאָה לֵאָה", אֲבָל אַחַר כָּךְ זָכָה יַעֲקֹב לֶאֱחֹז בִּשְׁתֵּיהֶן יַחַד, וְהִתְחַתֵּן בֵּין עִם רָחֵל וּבֵין עִם לֵאָה, וְזוֹ עִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם, לֶאֱחֹז בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה בְּיַחַד, כִּי דַּיְקָא עַל יְדֵי תְּפִלָּה זוֹכֶה לְהַשְׂקוֹת אֶת הַגָּן בְּמַעְיַן הַחָכְמָה, וְזוֹכֶה לִלְמוֹד הַתּוֹרָה בֶּאֱמֶת, וְלָלוּן בְּעוּמְקָא שֶׁל הֲלָכָה (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ח), וְגַם זוֹכֶה לְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תוֹרָה אֲמִתִּיִּים בְּשָׁעָה שֶׁחוֹזֵר מִן הַבִּטּוּל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן סה), וְעַיֵּן בְּדִבְרֵי מוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, רֹאשׁ חֹדֶשׁ, הֲלָכָה ה, אוֹתִיּוֹת כט - ל) שֶׁהֶאֱרִיךְ בָּזֶה, וְיֵעָרֵב לְךָ לָעַד.

וְזֶהוּ הָרֶמֶז **וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן** - שֶׁהוּא בְּנָהּ הַבְּכוֹר שֶׁל לֵאָה, שֶׁהִיא אֵם הַתְּפִלָּה, וְעַל יָדוֹ הִתְגַּלָּה עִקַּר כֹּחַ הַתְּפִלָּה, כִּי הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנִּקְרֵאת 'פִּי שְׁנַיִם' - הַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שִׁבְחוֹ שֶׁל מָקוֹם וּשְׁאֵלַת צְרָכָיו (בְּרָכוֹת לב.), בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמט, ו): "וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם" (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב), וּרְאוּבֵן הָלַךְ **בִּימֵי קְצִיר חִטִּים** - הַיְנוּ בִּזְמַן שֶׁהָעוֹלָם עוֹסְקִים בְּמַלַאכְתָּם, וּבְעַל כָּרְחָם מִתְבַּטְּלִים מִלִּמּוּד תּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת לה.) עַל הַפָּסוּק (דְּבָרִים יא, ד): "וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ" - הַנֶּהֱג בָּהֶם מִנְהַג דֶּרֶךְ אֶרֶץ, עַיֵּן שָׁם.

אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁהָיָה בְּכוֹר הַתְּפִלָּה, הִתְקִיּם בּוֹ **וַיִּמְצָא דוּדָאִים** - **דוּדָאִים** אוֹתִיּוֹת **אִם דָּוִיד**, הַמְרַמֵּז עַל רוּת וְדָוִד, שֶׁהֵם עִנְיַן הַתְּפִלָּה וְהַשִּׁירוֹת וְהַתִּשְׁבָּחוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (כְּמַבֹּאָר בְּתוֹרָה סה הַנַּ"ל), **וְדוּדָאִים** הוּא גַּם מִלְּשׁוֹן יְדִידוּת וְרֵעוּת, הַיְנוּ שֶׁרְאוּבֵן זָכָה לְהִתְחַבֵּר לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי תְּפִלָּה, וְזָכָה לִמְצֹא זֹאת דַּיְקָא **בַּשָּׂדֶה** - כִּי בִּפְשִׁיטוּת, דוּדָאִים הֵם מִינֵי עֲשָׂבִים (כְּדַאִיתָא בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י שָׁם), וּמְסֻגָּל מְאֹד לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בֵּין עִשְׂבֵי הַשָּׂדֶה (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן יא), וְלָכֵן גַּם בְּשָׁעָה שֶׁהָעוֹלָם מִתְבַּטְּלִים מִלִּמּוּד תּוֹרָה, מִי שֶׁחָזָק בִּתְפִלָּה, אַזַּי שׁוּם דָּבָר לֹא יְבַלְבְּלוֹ, כִּי עוֹסֵק תָּמִיד בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִיָּד **וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ** - הַיְנוּ שֶׁהֵבִיא וְקִשֵּׁר אוֹתָם אֶל עָלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא, בְּחִינַת לֵאָה אִמּוֹ, שֶׁהִיא עִנְיַן הַתְּפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וַתֹּאמֶר רָחֵל - שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, **אֶל לֵאָה, תְּנִי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְנֵךְ** - כִּי גַּם הִיא זוֹכֶה לְהַכִּיר בִּגְדֶל מַעֲלַת הַתְּפִלָּה, שֶׁאֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁמִּתְבַּטְּלִים מֵהַתּוֹרָה, אַף עַל פִּי כֵן מִתְדַּבְּקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי תְּפִלָּה, וְאַדְרַבָּה, עַל יָדָהּ זוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר חִדּוּשֵׁי תוֹרָה, "עַיִן לֹא רָאָתָה", וְלָכֵן גַּם הִיא חָפְצָה בְּדוּדָאֵי הַשָּׂדֶה, אֲבָל לֵאָה, שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה, מְפַחֶדֶת אוּלַי כְּוָנַת רָחֵל לְקַחַת אֶת רְאוּבֵן וּלְהַכְנִיסוֹ >>>

מַעֲלָתָהּ שֶׁל אֵשֶׁת חַיִל

גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רָע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ (לא, יב).

וְיֵשׁ לוֹמַר בְּמַעֲלַת הָ'אֵשֶׁת חַיִל', שֶׁהֵן נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרוֹת, שֶׁעַל יָדָן זוֹכִים בַּעֲלֵיהֶן לְתוֹרָה וּלְשָׁלוֹם בַּיִת, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה נִקְרֵאת 'טוֹב', וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ד, ב): "כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ" (אָבוֹת ו, ג), וּלְתוֹרָה אָדָם זוֹכֶה עַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סב:): כָּל אָדָם שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה - שְׁרוּיִ בְּלֹא תּוֹרָה; וְעַל יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הֵם זוֹכִים לְחַיִּים טוֹבִים בֶּאֱמֶת, וְשׂוֹרָה בֵּינֵיהֶם אַהֲבָה וְאַחְוָה, שָׁלוֹם וְרֵעוּת.

וְעַל כֵּן, **גְּמָלַתְהוּ טוֹב** רָאשֵׁי תֵּבוֹת **גֵּט** - כִּי עַל יְדֵי שֶׁאִשְׁתּוֹ גּוֹמֶלֶת וּמַשְׁפִּיעָה לוֹ טוֹב, שְׁתּוֹמֶכֶת בּוֹ וּמְחַזֶּקֶת אוֹתוֹ לִלְמֹד תּוֹרָה, וְהוּא זוֹכֶה לִלְמֹד בֶּאֱמֶת, הֵם אַף פַּעַם לֹא יָבוֹאוּ לִידֵי גֵּט, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מְקַשֶּׁרֶת בֵּינֵיהֶם בְּקֶשֶׁר בַּר קַיָּמָא.

וְגַם זוֹכִים עַל יְדֵי נְשׁוֹתֵיהֶם לִקְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, וְאָז גַּם תּוֹרָתָם בְּטָהֳרָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא עב:): שְׁלוֹמֵד תּוֹרָה בְּטָהֳרָה, זֶה הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה וְאַחַר כָּךְ לוֹמֵד תּוֹרָה; כִּי אִם אָדָם בִּבְחִינַת "לֹא טוֹב" - שֶׁחֲסֵרָה לוֹ קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, זֶה מֵחֲמַת "הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ" (בְּרֵאשִׁית ב, יח) - שֶׁעֲדַיִן לֹא מָצָא אֶת זִוּוּגוֹ, אֲבָל אִם הוּא "מָצָא אִשָּׁה", אֲזַי בְּוַדַּאי "מָצָא טוֹב" (מִשְׁלֵי יח, כב) - שֶׁהִיא תּוֹרָה בְּטָהֳרָה.

וְזֶהוּ הָרֶמֶז **גְּמָלַתְהוּ טוֹב** - שֶׁאִשְׁתּוֹ גּוֹמֶלֶת וּמַשְׁפִּיעָה לוֹ תּוֹרָה בְּטָהֳרָה, שֶׁזֶּהוּ **וְלֹא רָע** - שֶׁעַל יָדָהּ הוּא נִשְׁמָר מֵהַחֵטְא הַנִּקְרָא 'רָע' כַּיָּדוּעַ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לח, ז): "וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה'" (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן רמט), וְאַךְ טוֹב וָחֶסֶד מְנַת חֶלְקוֹ.

וְעַל כֵּן רָאוּי לְבַעֲלֵיהֶן לְיַקְּרָן וּלְכַבְּדָן, וְגַם אִם, חַס וְשָׁלוֹם, הֵן נִרְאוֹת כְּמִתְנַגְּדוֹת לְבַעֲלֵיהֶן, עַל בַּעֲלֵיהֶן לִמְצֹא בָּהֶן נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְלָדוּן אוֹתָן לְכַף זְכוּת, וּלְכַבְּדָן וּלְיַקְּרָן, וּכְמוֹ שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְסַפְּרִים עַל רַבִּי חִיָּיא (יְבָמוֹת סג.): שֶׁאִשְׁתּוֹ הָיְתָה נִרְאֵית כְּמִתְנַגֶּדֶת אֵלָיו, וְאַף עַל פִּי כֵן, הוּא לֹא צִעֵר אוֹתָהּ, חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא מָצָא בָּהּ שְׁתֵּי נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת: שֶׁמְּגַדֶּלֶת אֶת בָּנָיו וּמַצִּילָה אוֹתוֹ מִן הַחֵטְא, וְדָן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, וְהָיָה קוֹנֶה לָהּ מַתָּנָה וּמַעֲנִיק לָהּ אוֹתָהּ בְּחִבָּה גְּדוֹלָה, עַיֵּן שָׁם.

וְעַל כֵּן, **גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רָע** רָאשֵׁי תֵּבוֹת בְּגִימַטְרִיָּא **רֵיחַ**, בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב **בַּנְּשָׁמוֹת** (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ח) - כִּי עַל כָּל בַּעַל לִמְצֹא נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת בְּאִשְׁתּוֹ, וְלָדוּן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, וּלְכַבְּדָהּ וּלְיַקְּרָהּ, וְעַל יְדֵי זֶה לָתֵת רֵיחַ טוֹב בִּנְשָׁמָתָהּ, וְעִקַּר הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁיָּכוֹל לִמְצֹא בָּהּ הוּא **גְּמָלַתְהוּ טוֹב** - הוּא מִלְּשׁוֹן "כְּגָמֵל עָלַי אִמּוֹ" (תְּהִלִּים קלא, ב), הַיְנוּ שֶׁאִשְׁתּוֹ מְגַדֶּלֶת אֶת יְלָדָיו, וְגַם **וְלֹא רָע** - שֶׁמַּצִּילָה אוֹתוֹ מֵהַחֵטְא הַנִּקְרָא 'רָע', וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ - כֹּל מְרַמֵּז עַל מִדַּת הַיְסוֹד, בְּחִינַת צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, בְּחִינַת (דִּבְרֵי הַיָּמִים-א כט, יא): "כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ" (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז), הַיְנוּ שֶׁ'אֵשֶׁת חַיִל' זוֹ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ, בָּזֶה וּבַבָּא לָנֶצַח, מַשְׁפִּיעָה קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה בְּבֵיתָהּ, **וְהָבֵן**.

<< לְתוֹךְ הַתּוֹרָה לְבַד, וְאוּלַי, חַס וְשָׁלוֹם, יִשְׁכַּח מֵהַתְּפִלָּה וְהַדְּבֵקוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזּוֹהִי סַכָּנָה גְּדוֹלָה, שֶׁמָּא תִּפָּרֵד הַתּוֹרָה מִנּוֹתֵן הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן **וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת אִישִׁי** - כִּי עִקַּר עֲבוֹדַת יַעֲקֹב אָבִינוּ הָיְתָה בְּשִׁבִילֵךְ, **וְלָקַחַת גַּם אֶת דּוּדָאֵי בְנִי?!** - הַיְנוּ שֶׁתִּתְקְחִי גַּם אֶת הַכֹּחוֹת שֶׁהִכְנַסְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי הַבְּכוֹר, שֶׁהוּא עִקַּר הִתְגַּלּוּת הַתְּפִלָּה?!

וַתֹּאמֶר רָחֵל - שֶׁאֵין כַּוָּנָתָהּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַשְׁכִּיחַ מֵרְאוּבֵן, שֶׁהוּא בְּכוֹר הַתְּפִלָּה, אֶת עִנְיַן הַתְּפִלָּה וְהַדְּבֵקוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, רַק עִקַּר כַּוָּנָתָהּ לְהַמְשִׁיךְ אֶת מַעְיַן הַחָכְמָה לְתוֹךְ הַגָּן, הַיְנוּ שֶׁגַּם הִיא תְּקַשֵּׁר אֶת כָּל לְמוּדָהּ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַשְׁלֵמוּת, וְהָרְאָיָה לְכָךְ, שֶׁתִּתֵּן לָהּ אֶת יַעֲקֹב אָבִינוּ כְּדֵי שֶׁגַּם בּוֹ יָאִיר עִנְיַן חִבּוּר תּוֹרָה וּתְפִלָּה, שֶׁזֶּהוּ **לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה - יִשְׁכַּב** אוֹתִיּוֹת **יֵשׁ כ"ב** (תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר, תִּקּוּן ע קלב:), בְּחִינַת כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה, **עִמָּךְ** מְרַמֵּז עַל הַתְּפִלָּה, עָלְמָא דְּאִתְכַּסְיָא, בְּחִינַת לֵאָה, **לַיְלָה** הוּא עִקַּר זְמַן הַהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁאֵין הָעוֹלָם טְרוּדִים בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָנִים נב, נד), הַיְנוּ שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ יִכָּנֵס עַצְמוֹ בְּעִנְיַן הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, וְיִהְיֶה **תַּחַת דּוּדָאֵי בְנֵךְ** - הַיְנוּ תַּחַת הָעִנְיָן שֶׁל רְאוּבֵן, שֶׁהוּא בְּכוֹר הַתְּפִלָּה.

וְזֶהוּ וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךְ בְּדוּדָאֵי בְנִי וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל לֵאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן חֲמִישִׁי. וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים שְׂכָרִי אֲשֶׁר נָתַתִּי שִׁפְחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשָּׂשכָר - **יִשָּׂשכָר** דָּיְקָא, שֶׁהוּא עַמּוּד הַתּוֹרָה וְהַהֲלָכָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרֵי הַיָּמִים-א יב, לג): "וּמִבְּנֵי יִשָּׂשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לָעִתִּים" וְגוֹ', לְהוֹרוֹת שֶׁדָּיְקָא עַל יְדֵי חִבּוּר יַעֲקֹב וְלֵאָה, שֶׁהוּא חִבּוּר תּוֹרָה וּתְפִלָּה, זוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה אֲמִתִּית, וְזוֹכִים לָלוּז בְּעוּמְקָא שֶׁל הֲלָכָה (עֵין זֹהַר הַקָּדוֹשׁ, וַיֵּצֵא - בְּסִתְרֵי תּוֹרָה קנו: וְתִרְאֶה רְמָזִים נִפְלָאִים עַל פִּי הַנַּ"ל), **בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.**

| אֵיךְ זוֹכִים לְגִלּוּי עֵינַיִם? |

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ (קיט, יח).

וְיֵשׁ לְהָבִין, אֵיךְ יִזְכֶּה הָאָדָם לְגִלּוּי עֵינַיִם?

וְיֵשׁ לוֹמַר בְּפָסוּק זֶה, עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן רנד): 'עֵינַיִם הֵם דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים וּגְבוֹהִים מְאֹד, וְהֵם רוֹאִים תָּמִיד דְּבָרִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים' - הַיְנוּ מַרְאוֹת וְחֶזְיוֹנוֹת, 'וְאִם הָיָה הָאָדָם זוֹכֶה לְעֵינַיִם כְּשֵׁרִים, הָיָה יוֹדֵעַ דְּבָרִים גְּדוֹלִים רַק מִמַּה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת' - וְהָיָה רוֹאֶה אֶת הָאֱלקוּת שֶׁבְּכָל דָּבָר (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן א), כִּי כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ הִיא לְבוּשׁ לְגַבֵּי אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, 'כִּי הֵם רוֹאוֹת תָּמִיד, אַךְ שֶׁאֵין יוֹדֵעַ מַה רוֹאֶה'; נִמְצָא, שֶׁעִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם הוּא לְהָסִיר אֶת הַכִּסּוּי הַמְכַסֶּה עַל עֵינָיו, כִּי עֵינָיו תָּמִיד רוֹאוֹת, רַק מֵחֲמַת הַכִּסּוּי אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה רוֹאֶה, אֲבָל כְּשֶׁיִּזְכֶּה לְהָסִיר אֶת הַכִּסּוּי, אֲזַי יִרְאֶה אֶת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְכֵן רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפח"): שֶׁקֹּדֶם יְצִיאַת הַוָּלָד לְזֶה הָעוֹלָם, לֹא רַק מְלַמְּדִים אוֹתוֹ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, אֶלָּא גַּם מַרְאִים לוֹ כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת וּלְהַשִּׂיג בְּזֶה הָעוֹלָם, וּכְשֶׁיּוֹצֵא לָאֲוִיר הָעוֹלָם - בָּא מַלְאָךְ וְסוֹטְרוֹ עַל פִּיו וְנִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ הַכֹּל; נִמְצָא, שֶׁעִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם הוּא לְהָסִיר אֶת הַכִּסּוּי הַמְכַסֶּה עַל עֵינָיו, כִּי אֲפִלּוּ שֶׁנִּשְׁכַּח מִמֶּנּוּ כָּל מַה שֶּׁרָאָה בְּמֵעֵי אִמּוֹ, אֲבָל עֲדַיִן נִשְׁאֲרָה רְשִׁימָה בְּנִשְׁמָתוֹ מִכָּל מַה שֶּׁרָאָה (נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ, וַיִּקְרָא, ד"ה וְזֶהוּ וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים), וּכְשֶׁיִּזְכֶּה לְהָסִיר אֶת הַכִּסּוּי, אֲזַי יַעֲשֶׂה וְיַעֲבֹד וְיָשִׂיג כָּל מַה שֶּׁרָאָתָה נִשְׁמָתוֹ קֹדֶם יְצִיאָתוֹ לָזֶה הָעוֹלָם.

וְזֶה מַה שֶּׁרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אות רְאִיָּה, חֵלֶק ב', סִימָן א): 'אֵין הָעַיִן יָכוֹל לִרְאוֹת, אֶלָּא מַה שֶּׁנּוֹתְנִים לוֹ רְשׁוּת לִרְאוֹת. אֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה הַדָּבָר לְפָנָיו, אֵינוֹ יָכוֹל לִרְאוֹת - עַד שֶׁנּוֹתְנִים לוֹ רְשׁוּת מִן הַשָּׁמַיִם לִרְאוֹת'; וּכְמוֹ שֶׁמָּצִינוּ אֵצֶל הָגָר (בְּרֵאשִׁית כא, יט): "וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא בְּאֵר מָיִם" - שֶׁאָמְנָם הַבְּאֵר הָיְתָה שָׁם כָּל הַזְּמַן, אֲבָל לֹא יָכְלָה הָגָר לִרְאוֹת אוֹתָהּ - עַד שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ פָּקַח אֶת עֵינֶיהָ וְנָתַן לָהּ רְשׁוּת לִרְאוֹת. נִמְצָא, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁלֹּא נוֹתְנִים לָאָדָם רְשׁוּת לִרְאוֹת, עֵינָיו מְכֻסּוֹת בְּכִסּוּי, וְעִקַּר עֲבוֹדָתוֹ לְהָסִיר אֶת הַכִּסּוּי, וְאָז מִן הַשָּׁמַיִם יִפְקְחוּ אֶת עֵינָיו וְיִתְּנוּ לוֹ רְשׁוּת לִרְאוֹת אֶת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְזֶה הָעִנְיָן מַה שֶּׁמְּפָרְסָם מִקַּדְמוֹנִים, שֶׁמִּסְגָּל לִמְצִיאַת אֲבֵדָה לוֹמַר מַאֲמַר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה נג, סִימָן יד): 'אָמַר רַבִּי בְּנָיָמִין: הַכֹּל בְּחֶזְקַת סוּמִין, עַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵאִיר אֶת עֵינֵיהֶם' - כִּי פְּעָמִים רַבּוֹת אָדָם מְאַבֵּד כֶּסֶף אוֹ אַרְנָק וְכַדּוֹ', וְהָאֲבֵדָה נִמְצֵאת מַמָּשׁ לְפָנָיו עֵינָיו, אֲבָל הוּא לֹא רוֹאֶה אוֹתָהּ לַמְרוֹת כָּל מַאֲמָצָיו וְחִפּוּשָׂיו, כִּי אִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא יִרְצֶה לָתֵת לוֹ לִרְאוֹת - הוּא לֹא יִרְאֶה. וְעַל כֵּן אֲמִירַת הַמֵּימְרָא הַזֹּאת מְסֻגֶּלֶת לִמְצִיאַת אֲבֵדָה, כִּי עַל יָדָהּ מִתְגַּלִּית אֱמוּנָתוֹ - שֶׁכָּל רְאִיָּתוֹ תְּלוּיָה אַךְ וְרַק בְּיָדָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז מִן הַשָּׁמַיִם פּוֹקְחִים אֶת עֵינָיו וּמוֹצֵא אֶת אֲבֵדָתוֹ.

וְזֶה עִנְיַן בִּרְכַּת 'פּוֹקֵחַ עִוְרִים' שֶׁמְּבָרְכִים כָּל בֹּקֶר - כִּי לִכְאוֹרָה יִפָּלֵא, מָה הָעִנְיָן שֶׁמְּבָרְכִים בְּרָכָה זוֹ בִּלְשׁוֹן הֹוֶה וְלֹא בִּלְשׁוֹן עָבָר? הֲרֵי בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם מְבָרֵךְ הוּא כְּבָר הִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ וּפָקַח אֶת עֵינָיו! אֲבָל הַתְּשׁוּבָה הִיא, שֶׁאָמְנָם הוּא כְּבָר הִתְעוֹרֵר וּפָקַח אֶת עֵינָיו, אֲבָל עֵינָיו אֵינָן רוֹאוֹת אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַגְּדוֹלִים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁנַּעֲשִׂים לְפָנֵיהֶן, כִּי מִן הַשָּׁמַיִם עֲדַיִן לֹא נִתְּנָה לָהֶן רְשׁוּת לִרְאוֹת, וְעַל כֵּן מְבָרְכִים 'פּוֹקֵחַ עִוְרִים' בִּלְשׁוֹן הֹוֶה, כִּי עַתָּה אָנוּ מְבַקְּשִׁים מִלְּפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּפְקַח אֶת עֵינֵינוּ לִרְאוֹת אֶת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְעַל כֵּן, **פּוֹקֵחַ** בְּגִימַטְרִיָּא **יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א אָלֶ"ף הֵ"א יו"ד הֵ"א**, שֶׁהֵם הַיְחוּדִים הַמְסֻגָּלִים לִפְקִיחַת עֵינַיִם (כְּדַאִיתָא בְּפֵרוּשׁ 'עֵת רָצוֹן' עַל פְּסוּקֵי (יְשַׁעְיָה כד, כ - כא): "נוֹעַ תָּנוּעַ" וְגוֹ' הַנֶּאֱמָרִים בְּתִקּוּן לֵאָה) - כִּי בְּשָׁעָה שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים אֶת הַבְּרָכָה הַזּוֹ, אָנוּ מְבַקְּשִׁים שֶׁעַתָּה יִפָּקְחוּ עֵינֵינוּ לִרְאוֹת אֶת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְגַם תֵּבַת **עִוְּרִים** אוֹתִיּוֹת **עוֹר** - כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוּת לָאָדָם לִרְאוֹת, כְּבָיְכוֹל עֵינָיו מְכֻסּוֹת בְּעוֹר, וְאֵינוֹ רוֹאֶה מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה לְנֶגְדָּן, וְצָרִיךְ לְהָסִיר אֶת הַכִּסּוּי, וְאָז יִתְהַפֵּךְ **מֵעוֹר לְאוֹר**, עַל דֶּרֶךְ מַאֲמַר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה כ, סִימָן יב): 'בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר מָצְאוּ כָּתוּב: כָּתְנוֹת אוֹר' בִּמְקוֹם 'כָּתְנוֹת עוֹר'; וְיִזְכֶּה לִרְאוֹת אוֹר אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְזֶהוּ הָרֶמֶז **גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ** - **גַּל** הוּא מִלְּשׁוֹן גִּלּוּי, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן צח) עַל מַאֲמַר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נח.): 'נָתַן בּוֹ עֵינָיו וְנַעֲשָׂה גַּל שֶׁל עֲצָמוֹת' - 'גַּל' מִלְּשׁוֹן הִתְגַּלּוּת, 'עֲצָמוֹת' מִלְּשׁוֹן הַכָּתוּב (יְשַׁעְיָה לג, טו): "עֹצֵם עֵינָיו מֵרְאוֹת בְּרָע", הַיְנוּ שֶׁעֵינָיו שֶׁל אָדָם אֵינָן רוֹאוֹת עַד הֵיכָן הַפֹּגֶם שֶׁל הֶעָוֹן מַגִּיעַ, כִּי לֹא נִתְּנָה לָהֶן רְשׁוּת לִרְאוֹת, אֲבָל הַצַּדִּיק רוֹאֶה, כִּי יֵשׁ לוֹ עֵינַיִם מְזֻכָּכוֹת, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק, וְהַצַּדִּיק נוֹתֵן לוֹ אֶת עֵינָיו - נִפְקְחוֹת עֵינָיו לִרְאוֹת עַד הֵיכָן הַפֹּגֶם מַגִּיעַ, וְזוֹכֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, עַיֵּן שָׁם.

וְעַל כֵּן, כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא **גַּל עֵינַי** - רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָנָּא, תָּסִיר מֵעֵינַי אֶת הַכִּסּוּי וְאֶזְכֶּה לְגִלּוּי עֵינַיִם, וּכְמוֹ שֶׁהִתְפַּלֵּל עַל זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ, אֲזַי יִתְקַיֵּם בּוֹ **וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ** - שֶׁיִּזְכֶּה לִרְאוֹת אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מִכָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, **וְהָבֵן**.

א וְלֹא בִּכְדִי שֶׁהַסִּימָן שֶׁל הַתּוֹרָה הַזּוֹ הוּא קפח - כִּי **קפח** אוֹתִיּוֹת **פּוֹקֵחַ**, וְעִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם הוּא לְזְכּוֹת לִפְקִיחַת עֵינַיִם, וְעַל יְדֵי זֶה יַשִּׂיג כָּל מַה שֶּׁרָאָתָה נִשְׁמָתוֹ קֹדֶם יְצִיאָתוֹ לָזֶה הָעוֹלָם. וְלִפְקִיחַת עֵינַיִם זוֹכִים עַל יְדֵי תְּפִלָּה, כַּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסוֹף הַשִּׂיחָה, וְלִתְפִלָּה זוֹכִים עַל יְדֵי הַצַּדִּיק (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס), וְעַל כֵּן צְרִיכִים לָבֹא לְהַצַּדִּיק לְקַבֵּל אֲבֵדָתוֹ - הַיְנוּ עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה (כַּמְבֹאָר בְּתוֹרָה קפח הַנַּ"ל), וְדוֹ"ק.

אֵיךְ זוֹכִים לְלֵב בּוֹעֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ?

לְמַעַן בָּאֵי לְךָ הַיּוֹם בְּכָל לֵב. שׁוֹפְכִים לְךָ שִׂיחַ בְּלֹא לֵב וָלֵב (סֵדֶר הוֹשַׁעְנוֹת לְהוֹשַׁעְנָא רַבָּא).

וְיֵשׁ לְהָבִין, מָה הַפֵּרוּשׁ בָּזֶה? כִּי מִצַּד אֶחָד בָּאִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ **'בְּכָל לֵב'**, וּמִצַּד שֵׁנִי שׁוֹפְכִים שִׂיחַ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ **'בְּלֹא לֵב'**, וְגַם עִם **'לֵב'**, וְנִרְאֶה כִּסְתִרֵי אַהֲדָדֵי.

וְיֵשׁ לוֹמַר, עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן עד): שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם לֵילֵךְ מִקַּטְנוּת לְגַדְלוּת. קַטְנוּת הוּא בְּחִינַת הוֹשַׁעְנָא רַבָּא הַמְרֻמָּז עַל 'דִּבּוּר בְּלֹא דֵּעָה', וְגַדְלוּת הוּא בְּחִינַת שִׂמְחַת תּוֹרָה הַמְרֻמָּז עַל 'דִּבּוּר בְּדֵעָה' - הַיְנוּ אָדָם לֹא יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְ'דִבּוּר בְּדֵעָה' אֶלָּא עַל יְדֵי 'דִּבּוּר בְּלֹא דֵּעָה', כִּי קֹדֶם עָלָיו לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לוֹמַר הַרְבֵּה תּוֹרָה, וַאֲפִלּוּ שֶׁאֵינוֹ מֵבִין מַה שֶּׁמּוֹצִיא מִפִּיו, וְעַל יְדֵי זֶה סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לַהֲבָנַת הַתּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן עו): 'שֶׁאֵין צְרִיכִין בִּלְמוּד רַק הָאֲמִירָה לְבַד, לוֹמַר הַדְּבָרִים כְּסֵדֶר, וּמִמֵּילָא יָבִין'; כִּי אִם אָדָם יִמְנַע עַצְמוֹ מִלּוֹמַר הַרְבֵּה תּוֹרָה בְּטַעֲנָה שֶׁאֵינוֹ מֵבִין מַה שֶּׁמּוֹצִיא מִפִּיו, אֲזַי לֹא רַק שֶׁלֹּא יִזְכֶּה לַהֲבָנַת הַתּוֹרָה, אֶלָּא אֲפִלּוּ קֶשֶׁר וְחִבּוּר פָּשׁוּט עִם הַתּוֹרָה לֹא יִהְיֶה לוֹ, וְלֹא יוּכַל לְהִתְקַדֵּם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל כֵּן בָּא רַבֵּנוּ זַ"ל וּמְלַמְּדֵנוּ, שֶׁהָעִקָּר, שֶׁאָדָם יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁבְּיָדוֹ - וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מֵבִין מַה שֶּׁמּוֹצִיא מִפִּיו, יַרְגִּיל עַצְמוֹ לוֹמַר הַרְבֵּה תּוֹרָה, וְסוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה גַּם לַהֲבָנַת הַתּוֹרָה.

וְכֵן הוּא בַּעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם לֵילֵךְ מִקַּטְנוּת לְגַדְלוּת. קַטְנוּת הוּא דִּבּוּר 'בְּלֹא לֵב' וְגַדְלוּת הוּא דִּבּוּר עִם 'לֵב', וְאָדָם לֹא יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְדִבּוּר עִם 'לֵב' אֶלָּא עַל יְדֵי דִּבּוּר 'בְּלֹא לֵב' - כִּי אִם אָדָם יִמְנַע עַצְמוֹ מִלְּדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּטַעֲנָה שֶׁהוּא 'בְּלֹא לֵב' - הַיְנוּ שֶׁאֵין לוֹ חֵשֶׁק וְהִתְלַהֲבוּת, אוֹ שֶׁאֵין לוֹ גַּדְלוּת הַמֹּחִין וְכַדּוֹ', אֲזַי לֹא רַק שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ קֶשֶׁר וְחִבּוּר אַמִּיץ עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא גַּם לֹא יוּכַל לָצֵאת מִמַּדְרֵגָתוֹ הַפְּחוּתָה, וְלַעֲלוֹת וּלְהִתְקַדֵּם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל כֵּן בָּא רַבֵּנוּ זַ"ל וּמְלַמְּדֵנוּ, שֶׁהָעִקָּר, שֶׁאָדָם יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל - הַיְנוּ שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ חֵשֶׁק וְהִתְלַהֲבוּת, אוֹ שֶׁאֵין לוֹ גַּדְלוּת הַמֹּחִין, יַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּפִי מַצָּבוֹ וּמַעֲמָדוֹ, וִיסַפֵּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו וַאֲפִלּוּ 'בְּלֹא לֵב', וְסוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם עִם 'לֵב' (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן צט).

וְלָזֶה - הַיְנוּ לִזְכּוֹת לְתַבְעֵרַת הַלֵּב, לָזֶה כָּל אֶחָד יָכוֹל לִזְכּוֹת, כִּי לְכָל אָדָם יֵשׁ לֵב, רַק שֶׁעָלָיו לְעוֹרֵר וּלְהַלְהִיב אֶת לִבּוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְשִׂיחָתוֹ שֶׁל מוֹהֲרְנַ"ת זַ"ל (כּוֹכְבֵי אוֹר, אַנְשֵׁי מוֹהֲרַ"ן, דִּבּוּרִים מִמּוֹהֲרְנַ"ת זַ"ל, סִימָן ל): שֶׁפַּעַם אַחַת כְּשֶׁדִּבֵּר מִתַּבְעֵרַת הַלֵּב שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עָנָה אֶחָד לְפָנָיו בִּלְשׁוֹן צַעַר וּגְנִיחָה: 'הֵיאַךְ לוֹקְחִים לֵב כָּזֶה?', וְגָעַר בּוֹ מוֹהֲרְנַ"ת זַ"ל וְאָמַר אֵלָיו: 'דוּ הָאסְט אוֹיךְ דָּאס הָארְץ נוֹר דוּ בַּאהַארְצְט עֶס נִיט' [גַּם אַתָּה יֵשׁ לְךָ לֵב כָּזֶה, אֶלָּא שֶׁאֵין אַתָּה מְלַבֵּב אוֹתוֹ], עַיֵּן שָׁם.

וְלָזֶה - הַיְנוּ לְעוֹרֵר וּלְהַלְהִיב אֶת לִבּוֹ הוּא עַל יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְהַצַּדִּיק הַמְעוֹרֵר עַל אֲמִירָה בַּפֶּה, וּכְשִׂיחָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן תמא): שֶׁפַּעַם אַחַת כְּשֶׁדִּבֵּר מֵאֲמִירַת תְּהִלִּים וּתְחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת וְהִתְבּוֹדְדוּת וְכוּ', שָׁאַל אוֹתוֹ הָרַב רַבִּי יוּדְל זַ"ל: 'אֵיךְ לוֹקְחִים לֵב?' [הַיְנוּ אֵיךְ זוֹכִים שֶׁהַדִּבּוּרִים יִהְיוּ בְּהִתְעוֹרְרוּת הַלֵּב], וְהֵשִׁיב לוֹ רַבֵּנוּ זַ"ל: 'תֹּאמְרוּ לִי אֵצֶל אֵיזֶה צַדִּיק קִבַּלְתֶּם הִתְעוֹרְרוּת הַלֵּב; הָעִקָּר הוּא הָאֲמִירָה בַּפֶּה'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְהַרְבּוֹת בְּדִבּוּרִים שֶׁל תְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת בַּפֶּה, וְהִתְעוֹרְרוּת הַלֵּב בָּא מִמֵּילָא; כִּי כְּשֶׁזּוֹכִים לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הַמְעוֹרֵר עַל אֲמִירָה בַּפֶּה, וּלְקַיֵּם אֶת עֲצוֹתָיו בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה - הַלֵּב יַתְחִיל לְהִתְעוֹרֵר וּלְהִתְלַהֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְזֶה עִנְיַן אֲגֻדַּת הָאֶתְרוֹג עִם הַלּוּלָב - כִּי הַלּוּלָב מְרַמֵּז עַל הַצַּדִּיק (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ, פִּנְחָס - רַעְיָא מְהֵימְנָא, רנה:), וְלַצַּדִּיק יֵשׁ 'לֵב', שֶׁזֶּהוּ **לוּלָב** אוֹתִיּוֹת **לוֹ לֵב** (הַשְׁמָטוֹת הַזֹּהַר, בְּרֵאשִׁית רסז:) - כִּי לִבּוֹ בּוֹעֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהָאֶתְרוֹג מְרַמֵּז עַל הַלֵּב שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל (תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר, תִּקּוּן ע קלד:), וּבִשְׁעַת נְטִילַת ד' מִינִים מַחֲזִיקִים אֶת הַלּוּלָב בְּיַד יָמִין וְאֶת הָאֶתְרוֹג בְּיַד שְׂמֹאל, וּמְחַבְּרִים אֶת הָאֶתְרוֹג אֶל הַלּוּלָב, כִּי כְּשֶׁמִּתְקָרְבִים וּמִתְחַבְּרִים לְהַצַּדִּיק - הַלֵּב מִתְעוֹרֵר וּמִתְלַהֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזוֹכִים לְטָהֳרַת הַלֵּב, שֶׁזֶּהוּ **לוּלָב** רָאשֵׁי תֵּבוֹת '**וְ**טַהֵר **לִ**בֵּנוּ **לְ**עָבְדְּךָ **בֶּ**אֱמֶת'.

וְגַם הַהֲדַס הַמְרַמֵּז עַל בְּנֵי אָדָם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים וְאֵין בָּהֶם תּוֹרָה, וְהָעֲרָבָה הַמְרַמֶּזֶת עַל בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵין בָּהֶם תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ל, סִימָן יב), גַּם הֵם אֲגוּדִים עִם הַלּוּלָב - כִּי לֹא מְשַׁנֶּה הֵיכָן הָאָדָם מֻנָּח, כָּל זְמַן שֶׁמִּקָּרֵב וּמְחַבֵּר עַצְמוֹ לְהַצַּדִּיק בֶּאֱמֶת, וּמְקַיֵּם עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת - לִבּוֹ יִתְעוֹרֵר וְיִתְלַהֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

וְזֶה עִנְיַן חִבּוּר הַתְחָלַת הַתּוֹרָה בְּסוֹפָהּ **לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל-בְּרֵאשִׁית** - כִּי **יִשְׂרָאֵל בְּרֵאשִׁית** אוֹתִיּוֹת **לֵב**, וּמִשְּׁנֵי צִדֵּי הַלֵּב יֵשׁ תֵּבַת **רֹאשִׁי** הַמְרַמֶּזֶת עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא הָרֹאשׁ בַּיִת (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז) וְרֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן צד), וְנִשְׁאֲרָה הָאוֹת **ת'** שֶׁהִיא לְשׁוֹן חֲקִיקָה (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן א), וּכְשֶׁאָדָם מְקָרֵב וּמְחַבֵּר עַצְמוֹ לְהַצַּדִּיק, לִמּוּדָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַצַּדִּיק נֶחְקָקִים בְּלִבּוֹ, וְלִבּוֹ מִתְעוֹרֵר וּמִתְלַהֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְעִקַּר לִמּוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל הַצַּדִּיק הוּא תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וּכְשֶׁאָדָם מַרְגִּיל עַצְמוֹ לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה וַאֲפִלּוּ 'בְּלֹא לֵב' - לִבּוֹ יִתְעוֹרֵר וְיִתְלַהֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְדַבֵּר דִּבּוּרִים גַּם עִם 'לֵב' (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן קנו), וְכַמְבֹאָר בְּסוֹף שִׂיחָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל הַנַּ"ל (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן שָׁם): 'הָעִקָּר הוּא הָאֲמִירָה בַּפֶּה - לְהַרְבּוֹת בְּדִבּוּרִים שֶׁל תְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת בַּפֶּה, וְהִתְעוֹרְרוּת הַלֵּב בָּא מִמֵּילָא'.

וְזֶה מְרֻמָּז בְּאֵבֶר הָאָדָם הַנִּקְרָא 'לַבְלָב', כִּי **לַבְלָב** אוֹתִיּוֹת **לֵב לֵב** - לֵב אֶחָד הוּא הַלֵּב שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בּוֹעֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֵב שֵׁנִי הוּא הַלֵּב שֶׁל הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק, וּכְשֶׁמְּצִיַּת לְהַצַּדִּיק וְעוֹסֵק בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁזֶּהוּ **לַבְלָב** בְּגִימַטְרִיָּא **סַח** עִם הָאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, שֶׁהוּא לְשׁוֹן דִּבּוּר - **שֶׁסָּח** לִבּוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַאֲפִלּוּ 'בְּלֹא לֵב', עַל יְדֵי זֶה לִבּוֹ יִתְעוֹרֵר וְיִתְלַהֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְדַבֵּר דִּבּוּרִים גַּם עִם 'לֵב'.

וְזֶהוּ הָרֶמֶז בְּנֻסַּח הַהוֹשַׁעְנוֹת לְהוֹשַׁעְנָא רַבָּא, **לְמַעַן בָּאֵי לְךָ הַיּוֹם בְּכָל לֵב** - הַיְנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ בָּאִים לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל סוּגֵי הַלֵּב, הֵן לֵב שֶׁל הַצַּדִּיקִים וְהֵן לֵב שֶׁל רֹב בְּנֵי אָדָם, **וְשׁוֹפְכִים לְךָ שִׂיחַ בְּלֹא לֵב וָלֵב** - שֶׁאֲנַחְנוּ מְשִׂיחִים וּמִתְפַּלְּלִים אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, הֵן כְּשֶׁהַלֵּב בּוֹעֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהֵן כְּשֶׁהַלֵּב אֵינוֹ בּוֹעֵר כָּל כָּךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הוֹשַׁעְנָא רַבָּא הוּא עִנְיַן 'דִּבּוּר בְּלֹא דֵּעָה', הַיְנוּ אֲפִלּוּ 'בְּלֹא לֵב', וְדַיְקָא עַל יְדֵי בְּ'לֹא לֵב' נִזְכֶּה אַחַר כָּךְ לְהַגִּיעַ לְ'לֵב', **וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.**

נֶאֱמַר בְּלֵיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ פָּרָשַׁת וַיֵּרָא ה'תשפ"ז
עַל יְדֵי מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ הָרַה"צ שְׁלִיט"א
בְּדַרְכּוֹ לְטִישׁ בְּהֵיכַל מוֹהַרא"ש

אִיתָא בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מוֹעֵד קָטָן כח.): רַב יוֹסֵף, כִּי הֲוָה בַּר שִׁיתִּין, עָבַד לְהוּ יוֹמָא טָבָא לְרַבָּנָן, אָמַר: 'נָפְקִי לִי מִכָּרֵת'. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי: נְהִי דְּנָפַק לֵיהּ מַר מִכָּרֵת דִּשְׁנֵי, מִכָּרֵת דְּיוֹמֵי מִי נָפִיק מַר?' אָמַר לֵיהּ: 'נְקוֹט לָךְ מֵיהָא פַּלְגָּא בֵּידָךְ' [רַב יוֹסֵף, כְּשֶׁהִגִּיעַ לְגִיל שִׁשִּׁים, עָשָׂה יוֹם טוֹב לַחֲכָמִים, וְאָמַר בְּהֶסְבֵּר מַעֲשָׂיו: 'יָצָאתִי מִכְּלַל כָּרֵת'. אָמַר לוֹ אַבַּיֵי: 'אָמְנָם יָצָא הָרַב מִכְּלַל כָּרֵת שֶׁל שָׁנִים, אֲבָל הַאִם יָצָא הָרַב מִכְּלַל כָּרֵת שֶׁל יָמִים?' אָמַר לוֹ רַב יוֹסֵף לְאַבַּיֵי: 'אֶחֱז, עַל כָּל פָּנִים, חֶצְיוֹ שֶׁל דָּבָר בְּיָדְךָ, כִּי גַּם זֹאת שָׁנִצַּלְתִּי מִכָּרֵת שֶׁל שָׁנִים הִיא סְבָּה לִשְׂמֹחַ'], עַיֵּן שָׁם.

וְיֵשׁ לְהָבִין, מַהוּ עֶצֶם מַעֲלַת גִּיל שִׁשִּׁים, וּמַהוּ גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה הַגְּנוּזָה בָּהּ?

וְיֵשׁ לוֹמַר בָּזֶה, שֶׁהֲרֵי מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה, הִיא הַיְסוֹד לְכָל הַקְּדֻשׁוֹת, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קסט) עַל הַפָּסוּק (דִּבְרִים ז, יב): "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן" - שֶׁאֵין 'וְהָיָה' אֶלָּא לְשׁוֹן שִׂמְחָה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה מב, סִימָן ג), כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עַל יְדֵי זֶה "וְשָׁמַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית" - הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ יַעֲזֹר לוֹ לִשְׁמֹר אֶת הַבְּרִית קָדֶשׁ, עַיֵּן שָׁם.

וְלָכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כד): 'מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד' - כִּי לַמְרוֹת שֶׁאֵין מִצְוָה מְפֹרֶשֶׁת בַּתּוֹרָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְרַק כָּתוּב בַּתּוֹכֵחָה (דִּבְרִים כח, מז): "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל", אֲבָל אֵין עוֹד מִדָּה שֶׁיְּכוֹלָה לְהָבִיא אֶת הָאָדָם לְכָל הַקְּדֻשׁוֹת וּלְכָל הָרְפוּאוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, הֵן רְפוּאוֹת הַגּוּף וְהֵן רְפוּאוֹת הַנֶּפֶשׁ (כְּמֻבָאר בְּתוֹרָה כד הנ"ל) כְּמוֹ מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְעַל כֵּן מַדְגִּישׁ לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל: 'מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד', כִּי בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה תָּלוּי הַכֹּל.

וְעִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם הוּא לְהִתְחַזֵּק עִם מִדַּת הַשִּׂמְחָה בִּזְמַן שֶׁל יְרִידָה וּנְפִילָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל: 'מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה **תָּמִיד**', כִּי כְּשֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר, עִקַּר מַעֲלָתוֹ שֶׁמְּהַפֵּךְ אֶת הַיְרִידָה לַעֲלִיָּה וּמִתְחַזֵּק בְּכָל כֹּחוֹתָיו לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כג) עַל הַפָּסוּק (יְשַׁעְיָה לה, י): "שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה" - שֶׁבִּזְמַן שֶׁל יְרִידָה וּנְפִילָה, שֶׁאָז עוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְהוּא מַרְגִּישׁ יָגוֹן וַאֲנָחָה, עִקַּר עֲבוֹדָתוֹ הוּא לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלִרְדֹּף אַחַר הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַשִּׂיגוֹ וּלְהָפְכוֹ לְשִׂמְחָה, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ הֶרְמֶז בְּמַה שֶּׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים (בְּפִיּוּט 'אֵל אָדוֹן' לְשַׁבַּת קֹדֶשׁ): **'שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם'** - **צֵאתָם** הוּא עִנְיָן שֶׁל יְרִידָה וּנְפִילָה, **וּבוֹאָם** הוּא עִנְיָן שֶׁל עֲלִיָּה, הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא וְיוֹרֵד מִמַּדְרֵגָתוֹ, עִקַּר עֲבוֹדָתוֹ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְשׁוּשׁ וְלִשְׂמֹחַ גַּם בַּעֲלִיָּתוֹ וּבְכִנְיָסָתוֹ אֶל הַקְּדֻשָּׁה.

וְלָבָא לְשִׂמְחָה הוּא עַל יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְהַצַּדִּיק - כִּי הַצַּדִּיק הוּא מְנַחֵם וּמְשַׂמֵּחַ אֶת כֻּלָּם (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ב), וּכְשֶׁאָדָם מִקָּרֵב עַצְמוֹ לְהַצַּדִּיק בֶּאֱמֶת, וְעוֹשֶׂה כָּל שֶׁבִּיכָלְתּוֹ לִהְיוֹת עִם לְמוּדָיו הַטּוֹבִים וְהַמְשַׂמְּחִים, אֲזַי נִכְנָסֶת בּוֹ שִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּמַרְגִּישׁ מִתְּיקוּת וְעֵרְבוּת בְּחַיָּיו, וְכָל חַיָּיו מִשְׁתַּנִּים לְחַיִּים טוֹבִים וּשְׂמֵחִים.

וְעַל כֵּן, שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא **נַחְמָן בֶּן שִׂמְחָה** - כִּי עַל יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְהַצַּדִּיק בָּאִים לְשִׂמְחָה אֱמִתִּית, שֶׁזֶּהוּ (דְּבָרִים כח, מז): "בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל" - **מֵרֹב** אוֹתִיּוֹת **מֵרַב**, הַיְנוּ שֶׁשִּׂמְחָה וְטוּב לֵבָב בָּאִים לָאָדָם מֵהִתְקָרְבוּת לְרַב וְצַדִּיק הַנִּקְרָא 'כֹּל' (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז).

וְזֶה הָעִנְיָן שֶׁבְּהַגִּיעַ הָאָדָם לְגִיל שִׁשִּׁים - הַיְנוּ כְּשֶׁמַּתְחִיל אֶת שְׁנַת הַשִּׁשִּׁים וְאַחַת, רָאוּי לַעֲשׂוֹת סְעֻדַת מִצְוָה וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל שֶׁזָּכָה מִכְּלַל כָּרֵת, וְכַנַּ"ל בִּדְבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים - כִּי הַמִּסְפָּר שֵׁשׁ מְרַמֵּז עַל סְפִירַת הַיְסוֹד, שֶׁהִיא הַמִּדָּה הַשִּׁשִּׁית (כְּשֶׁמּוֹנִים אֶת הַסְּפִירוֹת מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה: חֶסֶד, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, נֶצַח, הוֹד, יְסוֹד), מִדַּת הַצַּדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, וְכָל סְפִירָה כְּלוּלָה מִכָּל הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת, נִמְצָא שֶׁגִּיל שִׁשִּׁים מְרַמֵּז עַל שְׁלֵמוּת נְקֻדַּת הַצַּדִּיק בָּאָדָם - שֶׁזָּכָה לְבַטֵּל עַצְמוֹ לְהַצַּדִּיק וּלְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת לְמוּדָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְעַל כֵּן רָאוּי אָז לִשְׂמֹחַ וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַשִּׂמְחָה בָּאָה לָאָדָם מֵהַצַּדִּיק.

וְזֶהוּ הֶרְמֶז בְּמַה שֶּׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים (בְּפִיּוּט 'אֵל אָדוֹן' לְשַׁבַּת קֹדֶשׁ): **'שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם'** - **וְשָׂשִׂים** אוֹתִיּוֹת **וְשִׁשִּׁים**, שֶׁגִּיל שִׁשִּׁים הוּא הַזְּמַן לִשְׂמֹחַ וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּשֶׁמַּשְׁלִים בְּעַצְמוֹ נְקֻדַּת הַצַּדִּיק, מֵמֵילָא נִמְשָׁכֶת עָלָיו שִׂמְחָה עֶלְיוֹנָה.

וּבִפְרָט שֶׁבְּגִיל שִׁשִּׁים זָכָה לָצֵאת מִכְּלַל כָּרֵת וּלְהַגִּיעַ לִשְׁנוֹת חַיִּים - כִּי **כָּרֵת** אוֹתִיּוֹת **כֶּתֶר**, וְכֶתֶר הוּא מִלְּשׁוֹן רָצוֹן, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו) עַל הַפָּסוּק (אִיּוֹב לו, ב): "כַּתֵּר לִי זְעִיר וַאֲחַוֶּךָּ" - שֶׁהַבָּא לְהִטָּהֵר וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אוֹמְרִים לוֹ: 'הַמְתֵּן!', הַיְנוּ אַל תִּדְחַק אֶת הַשָּׁעָה, רַק תַּמְתִּין וְתִסְפֹּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת רְצוֹנוֹתֶיךָ וְכִסּוּפֶיךָ; וְעַל כֵּן כְּשֶׁמַּשְׁלִים בְּעַצְמוֹ נְקֻדַּת הַצַּדִּיק, זוֹכֶה לָצֵאת וּלְהַפֵּךְ **כָּרֵת** לְ**כֶתֶר**, שֶׁהוּא עִנְיָן שֶׁל **כְּסוּפִים תְּפִלּוֹת רְצוֹנוֹת** רָאשֵׁי תֵּבוֹת **כֶּתֶר**, וְעַל זֶה בְּוַדַּאי רָאוּי לוֹ לִשְׂמֹחַ וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְגַם גִּיל שִׁשִּׁים הוּא זְמַן שֶׁל מְנוּחָה וְשִׂמְחָה - כִּי בְּעֶבֶד עִבְרִי נֶאֱמַר (שְׁמוֹת כא, ב): "שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם" - 'שְׁבִיעִית' מְרַמֵּז עַל שַׁבַּת קֹדֶשׁ, 'וְחָפְשִׁי' הוּא מִלְּשׁוֹן חֹפֶשׁ (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ערה), הַיְנוּ שֶׁעַד גִּיל שִׁשִּׁים אָדָם עֹבֵד וּמִתְיַגֵּעַ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְהַכְנָסוֹ לִשְׁנַת הַשִּׁשִּׁים וְאַחַת הֲרֵי הוּא נִכְנָס לְשַׁבָּת, שֶׁהוּא זְמַן מְנוּחָה וְשִׂמְחָה (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן עט), וְאָז הַזְּמַן לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַטֵּל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְעַל זֶה בְּוַדַּאי רָאוּי לוֹ לִשְׂמֹחַ וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְזֶהוּ הֶרְמֶז בְּמַה שֶּׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים (בִּרְכַּת 'יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת' לְשַׁבַּת קֹדֶשׁ): **'לְאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים'** - **לָאֵל** בְּגִימַטְרִיָּא **שִׁשִּׁים וְאַחַת**, הַיְנוּ שֶׁבְּהִכָּנֵס הָאָדָם לְגִיל שִׁשִּׁים וְאַחַת, אָז יֵשׁ לוֹ מְנוּחָה וּשְׁבִיתָה מִכָּל הַמַּעֲשִׂים וְהַיְגִיעוֹת שֶׁעָסַק בָּהֶם עַד עַתָּה, **'וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְעַלָּה וְיָשַׁב עַל כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ'** - שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּק עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲלוֹת עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְכָל זֶה בְּכֹחַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת.

וְהִלְמּוּד הַיּוֹצֵא מִזֶּה לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִקָּרֵב עַצְמוֹ לְהַצַּדִּיק בֶּאֱמֶת - כִּי בְּכֹחַ הַצַּדִּיק יוּכַל לְהַשִּׂיג גַּם בִּמְעוּט שָׁנִים מַה שֶּׁאָדָם אַחֵר הִשִּׂיג בְּשִׁשִּׁים וְשִׁבְעִים שָׁנָה, וּכְמוֹ שֶׁמָּצִינוּ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּעַצְמוֹ, שֶׁאֱמְנָם חַי בְּזֶה הָעוֹלָם שִׁלְשִׁים וּשְׁמוֹנֶה וָחֲצִי שָׁנִים, אֲבָל זָכָה לְהַגִּיעַ וְלַעֲמֹד עַל הַמַּדְרֵגָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁאֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג בְּגוּף, וְעַל כֵּן הִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד מְאֹד לְהַפְשִׁיט גּוּפוֹ, כִּי מֵעוֹלָם לֹא עָמַד עַל מַדְרֵגָה אַחַת (שִׂיחוֹת הַר"ן, סִימָן קעט), וְלָזֶה יָכוֹל רַבֵּנוּ זַ"ל לְהָבִיא אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, הָעָקָר לְקָרֵב עַצְמוֹ אֵלָיו בֶּאֱמֶת; "אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ, נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ" (תְּהִלִּים סה, ה).

מדור חדש!

מִנְהָג יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, שֶׁבַּשַּׁבָּת הָרִאשׁוֹנָה אַחַר לֵידַת בֵּן, קֹדֶם הַמִּילָה, עוֹשִׂים סְעֻדַּת מִצְוָה הַנִּקְרֵאת 'שָׁלוֹם זָכָר' (כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי הָרַמְ"א בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, יוֹרֶה דֵּעָה, סִימָן רסה, סָעִיף יב).

וְהַטַּעַם לְסִעֻדָּה זוֹ, כִּי בְּמֵעֵי אִמּוֹ הַתִּינוֹק לָמַד אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ (נִדָּה ל.), וְגַם רָאָה כָּל מַה שֶׁעָלָיו לַעֲשׂוֹת וְלַעֲבֹד וּלְהַשִּׂיג בְּזֶה הָעוֹלָם (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפח), וּבְעֵת לֵידָתוֹ בָּא מַלְאָךְ וְסוֹטְרוֹ עַל פִּיו וְשׁוֹכֵחַ הַכֹּל (נִדָּה שָׁם), וְהוּא אָבֵל עַל כָּל מַה שֶׁשָּׁכַח, וּבִסְעֻדָּה זוֹ שֶׁעוֹשִׂים בְּלֵיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ - מְנַחֲמִים אוֹתוֹ.

וְעַל כֵּן, הַמִּנְהָג שֶׁאוֹכְלִים בִּסְעֻדָּה זוֹ פּוֹלִים וְחוּמּוּס, שֶׁהֵם מַאֲכָל אֵבֵלִים - מֻחְמָת שֶׁעֲגוּלִים הֵם, וְרֶמֶז לְגַלְגַּל הַחוֹזֵר בָּעוֹלָם, וְכֵן שׁוֹתִים קְצָת בִּירָה, עַל שֵׁם הַכָּתוּב (מִשְׁלֵי לא, ו): "תְּנוּ שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי נָפֶשׁ", וְעוֹשִׂים 'לְחַיִּים' לְבָרֵךְ וּלְהִתְבָּרֵךְ מֵאֲבִי הַבֵּן שֶׁיִּהְיֶה הַבְּרִית בְּעִתּוֹ וּבִזְמַנּוֹ, וְיִזְכֶּה לְנַחַת דִּקְדֻשָּׁה.

וְיֵשׁ לְהָבִין, מָה הָעִנְיָן שֶׁמַּשְׁכִּיחִים מִמֶּנּוּ הַכֹּל? לְכְאוֹרָה שֶׁלֹּא יִלְמְדוּ אוֹתוֹ, וּמִמֵּילָא לֹא יִהְיֶה מַה לְהַשְׁכִּיחַ מִמֶּנּוּ, וְלֹא נִצְטָרֵךְ לְנַחֲמוֹ (עַיֵּן בְּסֵפֶר הַקָּדוֹשׁ 'נַעַם אֱלִימֶלֶךְ', חַיֵּי שָׂרָה, ד"ה אוּ יֹאמַר וְאִבְרָהָם שִׁשִּׁאוֹל שְׁאֵלָה זוֹ), וְגַם בְּמָה מְנַחֲמִים אוֹתוֹ?

וְיֵשׁ לוֹמַר, עַל פִּי דִּבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין לח.): 'אָדָם נִבְרָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וּמִפְּנֵי מָה?', וְעַל כָּךְ מְשִׁיבִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אַרְבַּע תְּשׁוּבוֹת. הַתְּשׁוּבָה הָרִאשׁוֹנָה: 'שֶׁלֹּא יְהוּ הַמִּינִים אוֹמְרִים: שְׁתָּף הָיָה לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית' - הַיְנוּ שֶׁאִם הָיָה אָדָם הָרִאשׁוֹן נִבְרָא קֹדֶם לִבְרִיאַת שְׁאָר הַנִּבְרָאִים, הָיוּ יְכוֹלִים הַמִּינִים לוֹמַר: שֶׁאָדָם הָרִאשׁוֹן הִשְׁתַּתֵּף עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּבְרִיאָתָם, וְעַל כֵּן אָדָם הָרִאשׁוֹן נִבְרָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת, לְאַחַר שֶׁנִּבְרְאוּ כָּל הַנִּבְרָאִים, כְּדֵי לִמְנֹעַ כְּפִירָה וְאֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם.

וּבֶאֱמֶת, גַּם לְאַחַר בְּרִיאָתוֹ נִמְנָעָה עַל יָדוֹ כְּפִירָה וְאֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם, וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיְחִי רכא.): 'בְּשַׁעְתָּא דְּאָדָם קָאֵים עַל רַגְלוֹי, חָמוּ לֵיהּ בְּרִיָּין כֻּלְּהוּ וּדְחִילוּ מִקַּמֵּיהּ, וַהֲווֹ נָטְלִין אַבְתָּרֵיהּ כְּעַבְדִּין בָּתַר מַלְכָּא, וְהוּא אָמַר לוֹן, אָנָא וְאַתּוּן "בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי ה' עֹשֵׂנוּ" (תְּהִלִּים צה, ו), וְאִזְלוּ כֻּלְּהוּ אַבְתָּרֵיהּ' [בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם נִבְרָא וְעָמַד עַל רַגְלָיו, רָאוּ אוֹתוֹ כָּל הַבְּרִיּוֹת וְיָרְאוּ מִמֶּנּוּ, וְהָלְכוּ אֲחֲרָיו כַּעֲבָדִים אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ, וְהוּא אָמַר לָהֶם: אֲנִי וְאַתֶּם "בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי ה' עֹשֵׂנוּ", וְהָלְכוּ כֻּלָּם אֲחֲרָיו] - כִּי כָּל תַּכְלִית בְּרִיאַת הָאָדָם הָיָה לְהַרְבּוֹת אֱמוּנָה בָּעוֹלָם, וְעַל כֵּן הוֹרָה אָדָם הָרִאשׁוֹן לְכָל הַבְּרִיּוֹת אֶת הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה, שֶׁיֵּשׁ בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים וְרַק אֵלָיו צְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהִשְׁתַּחֲווֹת תָּמִיד.

הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁנִיָּה: 'שֶׁאִם תָּזוּחַ דַּעְתּוֹ עָלָיו, אוֹמֵר לוֹ: יַתּוּשׁ קָדְמָךְ בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית' - הַיְנוּ שֶׁאִם אָדָם יִתְגָּאֶה, יֹאמְרוּ לוֹ: 'אַל תִּתְגָּאֶה! הֲרֵי אֲפִלּוּ הַיַּתּוּשׁ, שֶׁהוּא מִין שָׁפָל וַחֲסַר חֲשִׁיבוּת, נִבְרָא לְפָנֶיךָ'.

וְעַל כֵּן בָּחְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים דַּוְקָא בְּיַתּוּשׁ לְהוֹכִיחַ לָאָדָם אֶת שְׁפָלוּתוֹ - כִּי הַיַּתּוּשׁ הוּא בְּרִיָּה קְטַנָּה וּשְׁפָלָה, וְגַם **יַתּוּשׁ** אוֹתִיּוֹת **יֵשׁוּת**, וְאִם נִכְנֶסֶת בָּאָדָם, שֶׁהוּא בְּחִיר הַבְּרִיאָה, אֵיזוֹ יֵשׁוּת וְגַאוּת, אֲזַי מְרַמְּזִים לוֹ עַל יְדֵי הַיַּתּוּשׁ שֶׁיִּקְטְנוּ וְיִשְׁפְּלוּ עַצְמוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהֲרֵי הַיַּתּוּשׁ נִבְרָא לְפָנָיו.

וּבָזֶה יוּבַן דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן יז): שֶׁהַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְפָּאֵר עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בִּכְלָלִיּוּת

עַל יְדֵי הַכְנָעָה - יִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק וְיִמְצָא אֲבֵדוֹתָיו

וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, הִיא הַשְׁרָשׁ שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה, כִּי כָּל הַבְּרִיאָה נִבְרְאָה בִּשְׁבִיל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן הַצַּדִּיק מְחַפֵּשׂ וּמוֹצֵא אֶת הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה יוֹדֵעַ רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּבְרִיאַת הַנִּבְרָאִים בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְרַבֵּנוּ זַ"ל נוֹקֵט לְדֻגְמָא אֶת הַיַּתּוּשׁ, שֶׁרְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּהְיֶה קָטָן וְחַלָּשׁ כֹּחַ מְאֹד, עַיֵּן שָׁם. וּלְכְאוֹרָה יֵשׁ לְהָבִין, מִפְּנֵי מַה רָצָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת שֶׁיִּהְיֶה טֶבַע הַיַּתּוּשׁ כָּךְ? אֲבָל עַל פִּי הַהַקְדָּמָה הַנַּ"ל יוּבַן מְאֹד, כִּי יֵשׁ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִתְפָּאֲרוּת בִּכְלָלִיּוּת עִם אָדָם שֶׁמַּקְטִין וּמַשְׁפִּיל עַצְמוֹ כִּיתּוּשׁ, וּמַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ שֶׁהַיַּתּוּשׁ נִבְרָא לְפָנָיו, וְזֶה גּוֹרֵם לוֹ לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַשְׁפָלוּת בֶּאֱמֶת, וְאָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְפָּאֵר עִמּוֹ מְאֹד.

הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלִישִׁית: 'כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס לִמְצָוָה מִיָּד', וּפֵרַשׁ רַשִׁ"י: 'לִמְצָוָה שַׁבָּת' - הַיְנוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן נִבְרָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת סָמוּךְ לִכְנִיסַת הַשַּׁבָּת, כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס לַשַּׁבָּת מִיָּד וְיִשְׁמֹר אוֹתָהּ בִּשְׁלֵמוּת וְיִהְיֶה תִּקּוּן הָעוֹלָם, אֶלָּא שֶׁחָטָאוֹ גָּרַם לוֹ שֶׁלֹּא הִמְתִּין עִם זְוּוגוֹ עַד שַׁבָּת, וְכַמּוּבָא בִּדְבְרֵי הָאֲרִיזַ"ל (שַׁעַר הַפְּסוּקִים, פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית), וְאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת וְנִטְרַד מִגַּן עֵדֶן, וּמְנַע אֶת תִּקּוּן הָעוֹלָם, אֶלָּא שֶׁבְּאוֹתָהּ שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה, בָּאָה הַשַּׁבָּת וְהֵגְנָה עָלָיו, וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תְּרוּמָה קלח.): 'שַׁבָּת אַגִּין עֲלֵיהּ'; וְאַחַר הַשַּׁבָּת הִתְחִיל לַעֲסֹק בְּתִקּוּן הָעוֹלָם, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה הָיְתָה בְּרִיאָתוֹ לִפְנֵי שַׁבָּת מַמָּשׁ, כְּדֵי לְהִכָּנֵס לַמִּצְוָה שֶׁל שַׁבָּת מִיָּד.

וְהַתְּשׁוּבָה הָרְבִיעִית: 'כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס לִסְעֻדָּה מִיָּד', וּפֵרַשׁ רַשִׁ"י: 'שֶׁיִּמְצָא הַכֹּל מוּכָן, וְיֹאכַל מֵאֲשֶׁר יַחְפֹּץ' - הַיְנוּ שֶׁאָדָם הָרִאשׁוֹן נִבְרָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת בְּעֵת שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה הָיְתָה מוּכָנָה לְפָנָיו, וְכָךְ יוּכַל לֶאֱכֹל מִכָּל מַה שֶּׁיַּחְפֹּץ, וְיַעֲלֶה אֶת הַכֹּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְהַמְעַיֵּן בְּעֵין אֱמֶת, יִרְאֶה שֶׁכָּל הַתְּשׁוּבוֹת הַלָּלוּ קְשׁוּרוֹת זוֹ לָזוֹ - כִּי כְּשֶׁנִּכְנֶסֶת בָּאָדָם יֵשׁוּת, זֶה בְּעַצְמוֹ כְּפִירָה וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, כִּי הַיֵּשׁוּת מַשְׁכִּיחָה מִמֶּנּוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ח, יד): "וְרָם לְבָבֶךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ", וְהוּא נֶחְשָׁב כְּעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה (סוֹטָה ד:), וְעָלָיו אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: 'אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִים לָדוּר בָּעוֹלָם' (שָׁם ח.), כִּי אֵינוֹ עוֹשֶׂה מָקוֹם לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֵר שֶׁנִּבְרָא בָּאַחֲרוֹנָה וּמַקְטִין עַצְמוֹ כְּיַתּוּשׁ, וּמָה נֶחְשָׁב הוּא לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בָּזֶה מַרְבֶּה אֱמוּנָה וּמוֹנֵעַ כְּפִירָה וְאֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם, וּמִיָּד נִכְנָס לְשַׁבָּת, שֶׁעִקַּר אוֹרָהּ וּקְדֻשָּׁתָהּ הִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן לא), וְגַם זוֹכֶה לֶאֱכֹל סְעֻדַּת שַׁבָּת, שֶׁהִיא כֻּלָּהּ אֱלֹקוּת כֻּלָּהּ קֹדֶשׁ (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכה), וּמִתְעַנֵּג בְּעֹנֶג שַׁבָּת שֶׁהוּא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עב). נִמְצָא, שֶׁכָּל הַד' תְּשׁוּבוֹת קְשׁוּרוֹת זוֹ לָזוֹ.

וּבָזֶה יוּבַן הֵיטֵב הָעִנְיָן שֶׁמַּשְׁכִּיחִים מֵהַתִּינוֹק אֶת כָּל מַה שֶּׁלָּמַד וְהִשִּׂיג בְּמֵעֵי אִמּוֹ - כִּי אִם לֹא הָיוּ מַשְׁכִּיחִים מִמֶּנּוּ, הָיָה יוֹצֵא לָאֲוִיר הָעוֹלָם 'חֲתִיכַת יֵשׁוּת', כִּי יוֹדֵעַ הַכֹּל וְהִשִּׂיג הַכֹּל, וְאֵין לוֹ שׁוּם צוֹרֶךְ לְקַבֵּל מֵאֲחֵרִים, וְהַיֵּשׁוּת גּוֹרֶמֶת לוֹ כְּפִירָה וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן. אֲבָל עַכְשָׁו שֶׁהִשְׁכִּיחוּ מִמֶּנּוּ הַכֹּל, וְנַעֲשָׂה קָטָן כְּיַתּוּשׁ, יָצָא לָאֲוִיר הָעוֹלָם תִּינוֹק עִם הַכְנָעָה, הַמּוּכָן לְקַבֵּל מֵאֲחֵרִים, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לֶאֱמוּנָה קְדוֹשָׁה וְטְהֵרָה.

וְעַל כֵּן, לְאַחַר שֶׁהַתִּינוֹק יָצָא לָאֲוִיר הָעוֹלָם, מִיָּד הוּא נִכְנָס לְשַׁבָּת וְלִסְעֻדַּת 'שָׁלוֹם זָכָר' - כִּי שַׁבָּת מְרַמֵּז עַל אֱמוּנָה, כַּנַּ"ל, וְגַם מְרַמֵּז עַל הַתּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת פו:): 'לְכוּלֵּי עָלְמָא - בְּשַׁבָּת נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל'; וְגַם מְרַמֵּז עַל הַצַּדִּיק, וְכַמּוּבָא בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן סז): שֶׁהַתַּלְמִידִים הָיוּ מְכַנִּים אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ, נְשֹׂא קמד:): 'אַנְתְּ הוּא שַׁבָּת דְּכֻלְּהֵי יוֹמֵי' [אַתָּה הוּא הַשַּׁבָּת שֶׁל כָּל הַיָּמִים]; וְעַתָּה שֶׁיֵּשׁ לַתִּינוֹק הַכְנָעָה, וְהוּא מוּכָן לְקַבֵּל מֵאֲחֵרִים, מְנַחֲמִים אוֹתוֹ שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק, וּבְכֹחוֹ יִזְכֶּה לֶאֱכֹל וּלְהָשִׁיב לְעַצְמוֹ אֶת כָּל מַה שֶּׁלָּמַד וְהִשִּׂיג בְּמֵעֵי אִמּוֹ, **וְהָבֵן**.

מתפרסם לראשונה!

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹר לְיוֹם רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן ה'תש"ם - יוֹם לֵידַת רַבֵּנוּ זַ"ל

הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת יִרְדְּפוּ וְיַשִּׂיגוּ לְהַבָּחוּר הֶחָתָן הַיָּקָר הַשּׁוֹתֶה מֵימֵי הַנַּחַל נֹבֵעַ מִקּוֹר חָכְמָה זי"ע ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח לְנֵצַח נְצָחִים.

אַף עַל פִּי שֶׁאֵינֶנִּי מַכִּיר אוֹתְךָ אִישִׁית, אֲבָל מוֹהַרַ"שׁ נ"י הֵרְאָה לִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְהַמִּכְתָּב קוֹרֵעַ לְבָבוֹת, וְאָמַרְתִּי שֶׁגַּם אֲנִי אָבוֹא בְּשׁוּרוֹתַיִים אֲלוּ אֵלֶיךָ, אוּלַי יִהְיֶה לְךָ לְאֵיזֶה מִשִּׂיבַת נֶפֶשׁ, וּכְבָר אָמַר הֶחָכָם: 'תְּקַבֵּל אֶת הָאֱמֶת מִכָּל מִי שֶׁאֲמָרָהּ, וְלִפְעָמִים **בְּמֵר**', וּמַה גַּם שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל הִזְהִירָנוּ עַל נְקֻדַּת הֶחָבֵר, בִּבְחִינַת 'וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין' (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לד).

הָאָדָם צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁעִם הִתְקָרְבוּתוֹ לְרַבֵּנוּ זַ"ל הוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה טוֹבָה לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם רַק לְעַצְמוֹ, כָּל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא רַק לְקַחַת אֶת הָאָדָם מֵאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁהוּא מָנָח, וּמֵאֵיזֶה מַצָּב שֶׁרַק יִהְיֶה, אֶפְלוּ בְּהַשְׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת מַמָּשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּלְהַגְבִּיהַּ אוֹתוֹ וּלְרָחֲצוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ וּלְהָבִיאוֹ בַּחֲזָרָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא הַצַּדִּיק 'כֹּל', "כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ" (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ז), כִּי הוּא 'אָחִיד בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא' - הַיְנוּ הוּא לוֹקֵחַ אֶת הָאָדָם הַמָּנָח בְּעֹמֶק הָאַרְצִיּוּת וּמַגְבִּיהַּ אוֹתוֹ עַד רוּם גָּבְהֵי שָׁמַיִם, וְעַל שֵׁם זֶה גַּם הַצַּדִּיק נִקְרָא 'שַׁדְכָן' (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פט), כִּי הוּא מְשַׁדֵּךְ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְזֶהוּ כָּל עִסְקוֹ וְעִנְיָנוֹ, וְאֵין לוֹ שׁוּם עֵסֶק אַחֵר עִם הָאָדָם, וּכְדִגְמַת הַשַּׁדְכָן שֶׁהוּא רַק מְשַׁתֵּדֵל לִגְמֹר הַשִּׁדּוּךְ, אֲבָל אַחַר כָּךְ הוּא מִסְתַּלֵּק מִשָּׁם וְהוֹלֵךְ הָלְאָה לַעֲשׂוֹת עוֹד שִׁדּוּךְ וְכוּ', כִּי כָּל עִנְיַן הַצַּדִּיק הוּא עִנְיַן רוּחָנִי, וְאֵינוֹ נִתְפָּס בְּשׁוּם עִנְיַן גַּשְׁמִי וְיֵשׁוּת כְּלָל, הָאָדָם צָרִיךְ רַק לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד בְּעֵין אֱמֶת וְלִשְׁאֹל: 'אֵיזוֹ עֵצָה וּתְרוּפָה יֵשׁ לְהַצַּדִּיק בִּשְׁבִילִי עַכְשָׁו? אֵיזוֹ טוֹבָה וְהַצָּלָחָה נִצְחִית אוֹכַל לַחֲטֹף בְּזֹאת הַשָּׁעָה? אוּלַי אֵיזֶה לִמּוּד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁעוּרִין כְּסִדְרָן, אוּלַי כַּמָּה דִּבּוּרִים שֶׁל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ', כִּי הַצַּדִּיק שֶׁהוּא רַבֵּנוּ זַ"ל כְּבָר בֵּרַר לוֹ שֶׁזֶּה כָּל רְכוּשׁוֹ, וְאַךְ וְרַק זֶה יִשָּׁאֵר מִמֶּנּוּ, וְחוּץ מִזֶּה הַכֹּל הֶבֶל, כִּי הַגּוּף שֶׁלּוֹ יִהְיֶה מָנָח בַּקֶּבֶר וְאַף אֶחָד לֹא יוּכַל לְרַחֵם עָלָיו, וְלָכֵן מַה יִּפְסִיד אִם יַחְטֹף אֲפִלּוּ רַק כַּמָּה שׁוּרוֹת גְּמָרָא, אֲפִלּוּ רַק כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, אֲפִלּוּ רַק אֵיזֶה דִּבּוּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ רַק לְהוֹצִיא מִפִּיו אֵיזֶה רָצוֹן טוֹב וְכִסּוּפִין אֲלֵיהֶן יִתְבָּרַךְ: **'אִי רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר בֶּאֱמֶת, אֲנִי רוֹצֶה בֶּאֱמֶת לִהְיוֹת כְּרִצּוֹנְךָ' וְכוּ'**, כְּשֶׁנִּתְבָּרֵר לְהָאָדָם כָּל זֹאת, אֲזַי הוּא מִקָּרֵב לְרַבֵּנוּ זַ"ל בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, כִּי כְּבָר נִתְבָּרֵר לוֹ שֶׁכָּל עִנְיַן רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא רַק רוּחָנִיּוּת, רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה, מִצְווֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וּמִמֵּילָא אֵיךְ שֶׁיָּךְ שֶׁיָּבוֹא בֶּן אָדָם אַחֵר, יְהֶיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה (אֲפִלּוּ שֶׁיִּצְעֲקוּ עָלָיו אֶלֶף אֲנָשִׁים: 'קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ' וְכוּ') וְיוֹעִיל לְבַלְבֵּל לוֹ אֶת הַמֹּחַ: 'הֲלוֹא לֹא אוֹחֲזִים מֵאֵלּוּ הַסְּפָרִים, הֲלוֹא אֵלּוּ הַסְּפָרִים מְרַחֲקִים אֶת הָאָדָם מֵהַתְּכְלִית' וְכוּ', מַה לְּךָ אִתּוֹ כְּלוּם, הוּא צָרִיךְ לְהָשִׁיב לְאִישׁ הַזֶּה: 'מַה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי?! הַאִם יֵשׁ לְךָ אֵיזֶה מְשָׂג בִּי וּבְמַה שֶׁעוֹבֵר עָלַי? הַאִם יֵשׁ לְךָ אֵיזוֹ יְדִיעָה בְּהַבְּעָיוֹת וְהַמַּשְׂבִּירִים שֶׁעוֹבְרִים עָלַי בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת? הֲלוֹא אִם אֵלּוּ הַסְּפָרִים וְאֵלּוּ הַדִּבּוּרִים הֵם לֹא חֲשׁוּבִים בְּעֵינֶיךָ, וְאֵין לְךָ שׁוּם הִתְעוֹרְרוּת מֵהֶם, וְרַק אַדְרַבָּה, אַתָּה חוֹשֵׁב גַּם לְהַפּוּךְ, מַה לְּךָ אֶצְלִי?! אֶצְלִי אֵלּוּ הַסְּפָרִים דַּיְקָא מַחֲיִין אוֹתִי! אֵלּוּ הַסְּפָרִים מְחַזְּקִים אוֹתִי! וְהֵם כָּל הַחַיּוּת שֶׁלִּי! וּבְכָל שׁוּרָה וְשׁוּרָה אֲנִי מוֹצֵא שָׁם אֶת נַפְשִׁי! וּמִי אַתָּה לְהַרְחִיקֵנִי מֵהֶם?!'.

הֲלוֹא בְּגַשְׁמִיּוּת גַּם רוֹאִים כָּזֶה, שֶׁיֵּשׁ מַאֲכָל שֶׁאָדָם אֶחָד אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל, וּמַמָּשׁ מָאוּס הוּא בְּעֵינָיו, וּלְאַחֵר הוּא הָאוֹכֶל הֲכִי טָעִים שֶׁבָּעוֹלָם, הַאִם יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁיּוּכַל הָרִאשׁוֹן לְהַפְסִיק אֶת הַשֵּׁנִי מִלֶּאֱכֹל אוֹתוֹ, וּלְפַתּוֹת אוֹתוֹ שֶׁגַּם הוּא יִמְאַס בּוֹ, הֲלוֹא יִצְחַק עָלָיו: 'אַתָּה תֹּאכַל אֶת שֶׁלְּךָ וַאֲנִי אוֹכַל אֶת שֶׁלִּי!', וְכֵן הוּא בְּרוּחָנִיּוּת, אֵין לְאָדָם עִם הַשֵּׁנִי **כְּלוּם**, יִהְיֶה עִם מִי שֶׁיִּהְיֶה, הֵן אֱמֶת אִם בָּא אֶחָד לְחַזֵּק וּלְהַחֲיוֹת אוֹתִי - אֲקַבֵּל, כִּי צְרִיכִים לְקַבֵּל רְמָזִים לְקָרֵב מִכָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אֲבָל לְרַחֵק וּלְהַחֲלִישׁ דַּעַת - אֵין לִי אֹתוֹ כְּלוּם, וְאֵינִי מַכִּיר אוֹתוֹ כְּלָל! וְשָׁמַעְתִּי פַּעַם מִבְּרֶסְלֶבֶר חָסִיד אֲמִתִּי שֶׁאָמַר פַּעַם בְּתִחַלַּת הִתְקָרְבוּתוֹ: שֶׁכָּל כָּךְ בָּעֲרָה בּוֹ הָאֵשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁמָּצָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים בִּפְשִׁיטוּת וּתְמִימוּת, שֶׁאֲפִלּוּ יֵרְדוּ כִּתּוֹת וּמַחֲנוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם, וְיֹאמְרוּ לוֹ שֶׁאָסוּר לִלְמֹד סְפָרִים אֵלּוּ - גַּם לָהֶם לֹא יְצַיֵּת כְּלָל! כִּי סְפָרִים אֵלּוּ הֵם מַמָּשׁ מְחַיִּים אוֹתוֹ וּמְחַזְּקִים אוֹתוֹ, וְלָכֵן אֵיזֶה עֵסֶק יֵשׁ לוֹ עִם אֲחֵרִים?!

וְעוֹד דָּבָר אַגִּיד לְךָ אָחִי הַיָּקָר, תֵּדַע שֶׁכָּל זְמַן שֶׁבֶּן אָדָם חַי עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם בִּלְבוּשׁ גַּשְׁמִי, אֲפִלּוּ יִצְעֲקוּ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עָלָיו: 'קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ' וְכוּ', וּמַמָּשׁ אוֹחֲזִים מִמֶּנּוּ כְּגָדוֹל שֶׁבַּגְּדוֹלִים בַּגְּלָלָה וּבִנְסָתָר וְכוּ', הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ אֵיפֹה הוּא אוֹחֵז בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְהַשָּׂגַת אֱלֹקוּת - זֶה יוֹדֵעַ רַק הַיּוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת, אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד! וְלָכֵן יֵשׁ מֵציאוּת שֶׁיֹּאמְרוּ עַל בֶּן אָדָם שֶׁהוּא צַדִּיק גָּדוֹל, וּמְגִדוֹלֵי אַנַ"שׁ, וְרוֹאִים אֶצְלוֹ כָּל מִינֵי עֲבוֹדוֹת וּתְנוּעוֹת וְכוּ', אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּיעַ הַכֹּל לְמַעְלָה לֹא נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ כְּמִעַט כְּלוּם (עיין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רעט), כִּי "הָאָדָם יִרְאֶה לָעֵינַיִם וַה' יִרְאֶה לַלֵּבָב" (שמואל-א טז, ז), הָאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל עַל אַחֵר רַק בְּעֵין רוּחָנִי: 'מַה אֲנִי יָכוֹל לְקַבֵּל טוֹבָה מִמֶּנּוּ בְּרוּחָנִיּוּת? הַאִם עַל יָדוֹ אוֹסִיף לְמַד דַּף אֶחָד שֶׁל גְּמָרָא? הַאִם עַל יָדוֹ אוֹסִיף לְדַבֵּר עוֹד אֵיזֶה דִּבּוּרִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ? אִם כֵּן, תּוֹרָה אֲבַקֵּשׁ מִפִּיהוּ, אֲבָל אִם לָאו, צָרִיךְ הוּא לִהְיוֹת בְּעֵינַי כִּשְׁלִיחַ הַסָּמ"ךְ מ"ם בְּעַצְמוֹ', וּכְמוֹ שֶׁאָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁעַל הַסָּמ"ךְ מ"ם קָשֶׁה לוֹ לְקַחַת לְכָל הָעוֹלָם לְבַדּוֹ, וְלָכֵן לָקַח לוֹ מִפַּרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר לַעֲזֹר לוֹ, וּכְבָר אָמַר רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחְמָן זַ"ל: 'שֶׁגַּם בֵּין אַנַ"שׁ יֵשׁ מִפַּרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר' (עיין אֲשֶׁר בַּנְּחַל, חלק קז, עמוד קה); כִּי אִם מְדַבְּרִים עִם בָּחוּר אוֹ עִם אַבְרֵךְ אֵיזֶה דִּבּוּר חוּץ מִדִּבּוּרֵי הַתַּכְלִית, אֵיךְ לִלְמֹד עוֹד יוֹתֵר, אֵיךְ לְהִתְבּוֹדֵד עוֹד יוֹתֵר וְכוּ', וְתַחַת זֶה מְדַבְּרִים פִּטְפּוּטֵי דְּבָרִים שֶׁל לָשׁוֹן הָרָע וּמַחְלֹקֶת וְכוּ' וְכוּ' - זֶה כְּבָר מִפַּרְסָם שֶׁל שֶׁקֶר, וְהוּא שְׁלִיחַ הַסָּמ"ךְ מ"ם בְּעַצְמוֹ, וּצְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ כְּמִטַּחֲוֵי קֶשֶׁת.

וְזֶה שֶׁבָּא וְנוֹתֵן תְּקִיעַת כַּף וְכוּ' וְכוּ', צְרִיכִים לְהַגִּיד לוֹ: **שֶׁהוּא אֵינוֹ הַשּׁוֹמֵר הַפֶּתַח דְּשָׁם!** וְשָׁם לֹא יוֹעִיל שׁוּם דָּבָר רַק דַּפִּים גְּמָרָא וּפְרָקִים מִשְׁנָיוֹת וְדִבּוּרֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (תַּנָּא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּא, פרק א): שׁוֹמֵר הַפֶּתַח אוֹמֵר לוֹ: 'עָרְךְ מִקְרָא שֶׁקָּרִיתָ, מִשְׁנָה שֶׁשָּׁנִיתָ' וְכוּ'; וְגַם צְרִיכִים לְהַגִּיד לוֹ: שֶׁאֵין אָנוּ צְרִיכִים לְחַפּוֹת עַד אָז, בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה, שֶׁעוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה נָבוֹא וְנַשִּׂיג הַגַּן עֵדֶן, כִּי הַגַּן עֵדֶן וְהַגֵּיהִנֹּם הֵם בְּזֶה הָעוֹלָם מַמָּשׁ (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כב), כִּי הַמְצִיאוּת רַבֵּנוּ זַ"ל בְּתַמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וּבְכָל יוֹם חוֹטֵף מִקְרָא מִשְׁנָה גְּמָרָא מִדְּרָשִׁים זֹהַר הַקָּדוֹשׁ וְכוּ' וְכוּ', וְגַם מִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, הוּא חַי חַיִּים נִצְחִיִּים, חַיִּים אֲמִתִּיִּים, וְאִם לֹא יִהְיֶה בַּטֶּלֶן וְיִהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וּבִפְרָט בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, אָז סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לְכָל הַסי"ו עוֹלָמוֹת שָׁנוֹתְנִים לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק (עקצין ג, יב).

וְלָכֵן מַה לְּךָ לְהִסְתַּכֵּל מַה שֶּׁזֶּה מַבְטִיחַ אוֹתְךָ עוֹלָם הַבָּא, וְזֶה מַבְטִיחַ לְךָ הַהִפּוּךְ, חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ', אַתָּה כַּלֵּה לְךָ מֵהֶם, וּתְצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ"ל בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְתִבְרַח אֲלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וְכֵן תְּדַבֵּר עִם כָּל חֲבֵרֶיךָ רַק מֵהַתַּכְלִית הַנִּצְחִית, וּמַה שֶּׁאַתָּה כּוֹתֵב שֶׁעַכְשָׁו נִתְקָרְבוּ כְּבָר כַּמָּה מִקְּרֵבִים חֲדָשִׁים בְּמַחֲנֵיכֶם, גָּדֵל מַעֲלַת זֶה הָעִנְיָן אֵין לְשַׁעֵר בְּשִׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי כְּלָל, אַתָּה תִּרְאֶה לְחַזֵּק אוֹתָם וּלְדַבֵּר אִתָּם רַק מֵרַבֵּנוּ זַ"ל וּמַעֲצוֹתָיו הָאֲמִתִּיּוֹת, וּבְקָרוֹב תִּקְבֵּל אֶת כָּל הַסְּפָרִים שֶׁבִּקַּשְׁתָּ, וְגַם אֶרְאֶה לִשְׁלֹחַ לְךָ קְלָטוֹת מִשִּׁעוּר מוֹהַרַ"שׁ נ"י וְתִרְאֶה לְהָפִיצָם בֵּין כָּל הַבַּחוּרִים, וְגַם פֹּה תִּקַּבֵּל רָצוּף קְלֶטֶת אַחַת, בְּצַד א' מַה שֶׁדִּבֵּר מוֹהַרַ"שׁ נ"י בְּסַעֲדַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן הַיּוֹם בַּלַּיְלָה, וּבְצַד שֵׁנִי שִׁעוּר בְּתוֹרָה ע"ו בְּלִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן, תּוֹדָה לָאֵל הֵם דִּבּוּרִים נִפְלָאִים עַד מְאֹד שֶׁיְּכוֹלִים לְחַזֵּק וּלְהַחֲיוֹת **כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל** לָעַד וּלְנֵצַח נְצָחִים.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלֵינוּ וְיִגְלֶה כְּבָר לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל וְתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים הָאֲמִתִּיִּים, וְנִזְכֶּה לְהַגְאָלָה הָעֲתִידָה לָבוֹא בְּחַדְּשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר יְשׁוּעוֹת בּוֹ מַקִּיפוֹת, שֶׁהוּא סוֹד יְרִידַת נִשְׁמַת רַבֵּנוּ זַ"ל לָזֶה הָעוֹלָם בְּיוֹם זֶה, שֶׁעַל יָדוֹ נִזְכֶּה לִישׁוּעָה וּגְאֻלָּה אֲמִתִּית, בְּךָ רַבֵּנוּ נָגִילָה, בְּךָ רַבֵּנוּ נִשְׂמְחָה, אֲשֶׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בַּנְּעִימִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ
יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶר בְּרֶסְלֶבֶר

זֶה הַסּוֹד בַּמִּלִּים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל **וַיְהִי הַיּוֹם** - 'הַיּוֹם' שֶׁל הָאָדָם הוּא מַתָּנָה עֶלְיוֹנָה, וְצָרִיךְ לְמַלְאוֹת אוֹתוֹ בְּטוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וַאֲפִלּוּ שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם עוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר - מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, שֶׁזֶּה הַסּוֹד בְּמִלָּה **'וַיְהִי'**, שֶׁהִיא לְשׁוֹן צַעַר (מְגִלָּה י:), אֲבָל הוּא יוֹדֵעַ הֵיטֵב **'הַיּוֹם'** - יֵשׁ לִי אֶת הַיּוֹם הַזֶּה, וַאֲנִי צָרִיךְ לִרְאוֹת אֵיךְ אֲנִי מְמַלֵּא אוֹתוֹ בְּכַמָּה שֶׁיּוֹתֵר דְּבָרִים טוֹבִים, כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר הִתְחַזְּקוּת, דְּבוּרִים טוֹבִים, שִׂמְחָה וֶאֱמוּנָה, שָׁלוֹם בַּיִת וּצְדָקָה וָחֶסֶד, וְלֹא מִתְבַּלְבֵּל מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ כְּלָל, זוֹ הַבְּרָכָה הַכִּי גְּדוֹלָה שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם!

וְהָיָה סוֹחֵר גָּדוֹל מְאֹד - **סוֹחֵר** הוּא עִנְיָן שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְסַחֹר בִּדְבָרִים קְדוֹשִׁים - תּוֹרָה, תְּפִלָּה, מִצּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אַךְ "זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים" (קֹהֶלֶת ז, יד), שֶׁכְּנֶגֶד זֶה יֵשׁ אֶת הַסּוֹחֵר הַטָּמֵא, שֶׁהוּא הַסָּמ"ך מֵ"ם, שֶׁמְּנַסֶּה תָּמִיד לְעָרְבֵב דַּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁזֶּה הַסּוֹד בַּמִּלָּה 'סוֹחֵר', שֶׁהוּא לָשׁוֹן שֶׁל 'סְחוֹר סְחוֹר' (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז), שֶׁהוּא לָשׁוֹן שֶׁל סִבּוּב, שֶׁמְּנַסֶּה תָּמִיד לִגְרֹם לָאָדָם עֲרְבּוּב וְסִבּוּב דַּעְתּוֹ, שֶׁלֹּא יִזְכֶּה לִישׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי בְּזֶה הָעוֹלָם. **וְהָיָה לוֹ מַשָּׂא וּמַתָּן בְּכָל הָעוֹלָם** - כִּי לְצַעֲרֵנוּ, טְמֵאַת הַסָּמ"ך מֵ"ם הִיא בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ נְסִיּוֹנוֹת רַבִּים, וְהָעִקָּר לְהִתְחַזֵּק מַעֲמָד בְּכָל הַכֹּחַ נָגֹד, וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הָעֲצוּת שֶׁל הַצַּדִּיקִים.

וְהָיָה לוֹ בֵּן יָחִיד. וְהַסּוֹחֵר הָיָה זָקֵן - כִּי כֵן כָּתוּב עַל הַיֵּצֶר הָרָע (קֹהֶלֶת ד, יג): "מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל". **פַּעַם אֶחָד אָמַר הַבֵּן לְאָבִיו: בַּאֲשֶׁר שֶׁאַתָּה זָקֵן וַאֲנִי נַעַר, וְהַנֶּאֱמָנִים שֶׁלְּךָ אֵינָם מַשְׂגִּיחִים כְּלָל עָלַי, וְאַתָּה תִּסְתַּלֵּק, וְאָהְיֶה נִשְׁאָר רֵיק, וְלֹא אֵדַע מַה לַּעֲשׂוֹת** - רַבֵּנוּ זַ"ל לִמֵּד אוֹתָנוּ לְמוּד נִפְלָא, וְהוּא: **עַצְמָאוּת! אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת עַצְמָאִי בַּחַיִּים!**

כִּי הִנֵּה, יֵשׁ כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא זָכוּ לִגְדֹּל וּלְהִתְחַנֵּךְ בַּבַּיִת הֲכִי חָם שֶׁיֵּשׁ... הֵם לֹא זָכוּ מֵעוֹלָם לִשְׁמֹעַ אֵיזוֹ מִלָּה טוֹבָה וּמַחְמָאָה, לֹא זָכוּ לְקַבֵּל יַחַס טוֹב, וּמַה שֶּׁקּוֹרֶה רַבּוֹת פְּעָמִים שֶׁזֶּה עוֹבֵר בִּירוּשָׁה מֵאָב לְבֵן... שֶׁכָּךְ עוֹבֵר הַיַּחַס גַּם מֵאוֹתוֹ בֵּן שֶׁגָּדֵל וְהֵקִים מִשְׁפָּחָה מֵעַצְמוֹ - אֶל יְלָדָיו, וְהַשִּׁרְשֶׁרֶת הַזֹּאת לֹא פוֹסֶקֶת, עַל כֵּן צְרִיכִים בִּשְׂבִיל זֶה שֶׁאָדָם יִתְפֹּס אֶת עַצְמוֹ וְיִהְיֶה עַצְמָאִי, כְּמוֹ אוֹתוֹ בֵּן שֶׁעָלָיו מְסַפֵּר פֹּה רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהוּא אוֹמֵר לְאָבִיו שֶׁנֶּאֱמָנָיו לֹא מַשְׂגִּיחִים עָלָיו כְּלָל, וְיִשָּׁאֵר רֵיקָם, עַל כֵּן תּוֹפֵס אֶת עַצְמוֹ וְאוֹמֵר שֶׁיַּעֲשֶׂה מַשֶּׂהוּ עִם עַצְמוֹ, יַתְחִיל לְקַבֵּל אֶת לְמוּדֵי הַצַּדִּיקִים וְלָדַעַת אֵיךְ לְהַנְהִיג בַּיִת!

וְזֶה קוֹרֶה פְּעָמִים רַבּוֹת בְּעִנְיְנֵי שִׁדּוּכִים, שֶׁיֵּשׁ בָּחוּר אוֹ בַּחוּרָה שֶׁרוֹצִים כְּבָר לְהִתְחַתֵּן, אֲבָל הַהוֹרִים לֹא רוֹצִים... לָמָּה לֹא רוֹצִים? עַל פִּי רֹב זֶה נוֹבֵעַ מִדְּאָגוֹת עַל כִּסּוּי הַהוֹצָאוֹת, הַהוֹרֶה אוֹמֵר: 'אֲנִי עֲדַיִן בַּעַל חוֹב מֵהַחֲתֻנָּה שֶׁל הַבֵּן הַבְּכוֹר, וּמֵהֵיכָן אָבִיא עַכְשָׁו עוֹד כֶּסֶף?'... וְיוֹתֵר נוֹחַ לוֹ שֶׁלֹּעֶת עַתָּה בְּנוֹ יִשָּׁאֵר בָּחוּר... תְּהִלָּה לָאֵל, אָצְלֵנוּ פֹּה בְּיִבְנְאֵל עִיר בְּרִסְלֶב, אֲנַחְנוּ פּוֹעֲלִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה דָּבָר כָּזֶה שֶׁהוֹרִים יִשָּׁאֲרוּ בַּעֲלֵי חוֹבוֹת מִשְׁמָחוֹת שֶׁעוֹשִׂים, אָצְלֵנוּ עוֹשִׂים שְׂמָחוֹת כְּמַעַט לְלֹא עֲלוּת, אֶלָּא רַק הַסְּכוּם הַמִּינִימָלִי שֶׁצְּרִיכִים, וְהַשִּׂמְחָה הִיא כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה מַה שֶּׁלֹּא מוֹצְאִים בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים כְּלָל, וְזֶה צָרִיךְ לָבוֹא מֵהַבֵּן אוֹ הַבַּת: **'אַבָּא, אִמָּא, אֲנִי לֹא צָרִיךְ אֶת כָּל הַפְּרָחִים וְהַמְּנוֹרוֹת וְהָאוֹלָם הַיּוּקְרָתִי, אֲנִי רוֹצֶה לְהִתְחַתֵּן בְּקִדֻּשָּׁה וּבְטָהֳרָה! אַל תְּדַאֲגוּ עַל כֶּסֶף, יִהְיֶה שֶׁפַע!'...**

זֶה נִקְרָא "יֶלֶד עַצְמָאִי", שֶׁתּוֹפֵס אֶת עַצְמוֹ וּמַתְחִיל לְקַבֵּל עַצְמָאוּת וּלְהַשְׂגִּיחַ הֵיכָן הוּא עוֹמֵד, וְדוֹאֵג לְעַצְמוֹ וְלַעֲתִידוֹ.

בְּכֵן תֵּן לִי סְפִינָה עִם סְחוֹרָה, וְאֵלֵךְ עַל הַיָּם כְּדֵי לְהִיוֹת בְּקִי בְּמַשָּׂא וּמַתָּן - זֶה עִנְיָן הָעַצְמָאוּת שֶׁקִּבֵּל, שֶׁהוּא כְּבָר רוֹצֶה לְדַאֵג לְעַצְמוֹ, מַה יִּהְיֶה אִתּוֹ, לֹא לִהְיוֹת תָּלוּי בַּאֲחֵרִים כְּלָל וּכְלָל.

וְזֶהוּ לְמוּד לְבֵן אוֹ בַּת כְּשֶׁמִּתְחַתְּנִים, וּמוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ תָּמִיד הָיָה חוֹזֵר וְאוֹמֵר זֹאת: הַנַּחַת רוּחַ הֲכִי גְּדוֹלָה לְהוֹרִים הוּא שֶׁאוֹמְרִים לָהֶם: 'אַבָּא, אִמָּא, בָּרוּךְ ה' הַכֹּל בְּסֵדֶר

אָצְלֵנוּ, קִבַּלְתִּי בַּעַל/אִשָּׁה הֲכִי טוֹב/ה בָּעוֹלָם, וְהַכֹּל רַק טוֹב וְשָׁמֵחַ!'... אֵיזוֹ נַחַת רוּחַ גְּרַמְתָּ בָּזֶה לַהוֹרִים! וְלֹא מְסַפְּרִים לַהוֹרִים שׁוּם דָּבָר אַחֵר, וּמַה שֶּׁצָּרִיךְ וְטָעוּן תִּקּוּן וְשִׁפּוּר - יְכוֹלִים בְּוַדַּאי לְסַדֵּר עַל יְדֵי הַמַּמְחִים לַדָּבָר, אֲבָל לֹא לְעָרֵב אֶת הַהוֹרִים בְּשׁוּם דָּבָר, אֶלָּא הַהוֹרִים צְרִיכִים לִשְׁמֹעַ שֶׁהַכֹּל בְּסֵדֶר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב, וְתוּ לֹא.

וּבָזֶה פֵּרֵשׁ מוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ אֶת הַפָּסוּק (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד", וְלִכְאוֹרָה לֹא מוּבָן מַהוּ "יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ", הֲלֹא מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם נִשְׁאֶרֶת תָּמִיד, וּמַהוּ 'לַעֲזֹב' אֶת הָאַבָּא וְהָאִמָּא וּלְחִיּוֹת עִם אִשְׁתּוֹ?

וּבְאֵר מוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ עַל פִּי הָאָמוּר, שֶׁ'לַעֲזֹב' אֶת הַהוֹרִים הַיְנוּ אֶת כָּל מַה שֶּׁתָּלוּי בָּהֶם, וְאֶת הַהַקְשָׁבָה שֶׁצָּרִיךְ מֵהֶם לְכָל מִינֵי עִנְיָנִים הַנּוֹגְעִים בַּבַּיִת - אֶת זֶה עוֹזְבִים! הָאַבָּא שׁוֹאֵל: 'הַכֹּל בְּסֵדֶר אֶצְלְכֶם?' וּמֵיָּד עוֹנִים: 'אַבָּא, הַכֹּל מֻשְׁלָם, קִבַּלְתִּי אֶת הַבַּעַל הֲכִי מַקְסִים בָּעוֹלָם, הָאִשָּׁה הֲכִי טוֹבָה בָּעוֹלָם, הַכֹּל מְצֻיָּן!'... וְהָאַבָּא תּוֹהֶה: 'הַאִם אַתֶּם צְרִיכִים אֵיזֶה כֶּסֶף וְכַדּוֹמֶה?' וּמֵיָּד עוֹנִים: 'אַבָּא, יֵשׁ לָנוּ הַכֹּל! אֲנַחְנוּ מִסְתַּדְּרִים! לֹא צְרִיכִים כְּלוּם! בָּרוּךְ ה' הַכֹּל בְּסֵדֶר!'... אֵיזוֹ נַחַת זוֹ! זֶה נִקְרָא 'לַעֲזֹב' אֶת הָאַבָּא וְהָאִמָּא וְלִהְיוֹת עִם הָאִשָּׁה, הַיְנוּ שֶׁשְּׁנֵיהֶם יוֹדְעִים לְהִסְתַּדֵּר בְּיַחַד וְלִהְיוֹת עַצְמָאִיִּים בְּחַיֵּיהֶם!

וְהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ"ל מְסַפֵּר, שֶׁאוֹתוֹ הַבֵּן רָצָה סְפִינָה עִם סְחוֹרָה, וְהִלְמִּוד בְּזֶה, שֶׁ'סְּפִינָה' רוֹמֵז לַגּוּף שֶׁל הָאָדָם (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ, וַיַּקְהֵל קצט.), שֶׁהַנְּשָׁמָה נִכְנֶסֶת בְּתוֹכוֹ, וְהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הַיָּם, וְזֶה מְסֻלּוּל חַיָּיו, אַךְ לֹא כָּל כָּךְ קַל לִהְיוֹת עַל הַיָּם... וּבִפְרָט בִּימִים עֲבָרוּ, שֶׁהָאֳנִיּוֹת הָיוּ נְעוֹת עַל יְדֵי הָרוּחַ, וּפְעָמִים שֶׁהִתְקִנִּים (תְּהִלִּים קז כו): "יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת"... זוֹ הָיְתָה סְכָנָה גְּדוֹלָה, וְלֹא פָּשׁוּט הָיָה לְהַפְלִיג בַּיָּם, וְזֶהוּ הָאָדָם שֶׁנִּמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּמוֹ סְפִינָה בְּתוֹךְ הַיָּם, שֶׁלִּפְעָמִים יֶשְׁנָם גַּלִּים לֹא פְּשׁוּטִים... כָּל מִינֵי דְּבָרִים עוֹבְרִים עַל הָאָדָם, אֲבָל הָעִקָּר לָדַעַת אֵיךְ מַחְזִיקִים מַעֲמָד בְּהַכֹּל!

וּבְאֻמָּת, מְסַפֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל: **וְנָתַן לוֹ אָבִיו סְפִינָה עִם סְחוֹרָה, וְהָלַךְ לְמִדִּינוֹת, וּמָכַר הַסְּחוֹרָה, וְקָנָה סְחוֹרָה אַחֶרֶת, וְהִצְלִיחַ** - כִּי בְּוַדַּאי אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לְקַבֵּל אֶת לְמוּדֵי הַצַּדִּיקִים, וְזוֹכֶה לִהְיוֹת עַצְמָאִי בְּחַיָּיו, הוּא זוֹכֶה לְהַצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכָיו, כִּי אֶחָד שֶׁלֹּא מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהוּא מַטֶּה אָזֶן קַשֶּׁבֶת לְלִמּוּדֵי הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, וּמִשְׁתַּדֵּל לְצַיֵּת לְכָל דִּבְרֵיהֶם, הוּא זוֹכֶה לְהַצְלִיחַ בְּחַיָּיו וּלְזִכּוּת לְחַיִּים טוֹבִים וּמְאֻשָּׁרִים.

יוצא לאור ע"י מכון לימודי מוהר"ש | חסידי ברסלב יבנאל
לפרטים, תרומות והקדשות: 051.534.1145

העלון מוקדש לזכות מו"ר הרה"צ ר' יצחק שמואל אהרן לעזר שליט"א